

2022 • Podzim • Autumn

Magazín

Leo Express

CZ

Téma

Skloněná hlava
v lavici je obraz
hrůzy

Destinace

Perla mezi solí
a jantarem

EN

Topic

Bent Head in
School Bench:
Frightful Picture

Destination

Pearl between
Salt and Amber

Bezpečná tiskovina

Safe Printout

POJISTÍME VÁS VE VŠECH SMĚRECH

Česká podnikatelská
pojišťovna

A je to pojištěno!

VIENNA INSURANCE GROUP

Na cestě
za poznáním

Vážení cestující,

CZ Školní rok už se naplno rozjel a do života dětí, studentů a rodičů se opět vrátil obvyklý stres ze studijních výsledků, docházky, přísných učitelů a dynamických vztahů se spolužáky. Podzimní číslo magazínu jsme se proto rozhodli věnovat právě vzdělávání a přístupu k němu. Věříme, že téma magazínu ocení všichni naši zákazníci, zejména pak studenti a rodiče, kteří s námi cestují. Budeme samozřejmě rádi, když nám napíšete na public@leoexpress.com a podělíte se s námi o svůj pohled nebo návrhy, o čem bychom mohli psát příště. Kromě vzdělávání se ale také můžete těšit na inspirativní rozhovor s fotografem Tomášem Helískem nebo na výlet do Bohumína a mnohem víc!

Nyní už přejeme hezkou cestu, ať už míříte kamkoliv! •

Vaše Lea

Dear passengers,

EN The school year is in full speed and the life of children, students and their parents is again full of stress caused by tests, attendance records, demanding teachers, or dynamic relations with schoolmates. The autumn issue of our magazine is dedicated to education and various attitudes to it. We believe that the topic of the magazine will be appreciated by all our customers, especially students and parents who travel with us. We will welcome your comments and suggestions at public@leoexpress.com. Give us tips for future topics. But there is more than education in this issue – an inspiring interview with photographer Tomáš Helísek, a trip to Bohumín and much more!

Have a pleasant journey, wherever you are heading! •

Yours Lea

DESTINACE | DESTINATION

- 10 Perla mezi solí a jantarem |
Pearl between Salt and Amber

TÉMA | TOPIC

- 18 Z korporátního robota inspirativní učitelkou |
From a Corporate Robot to an Inspirational
Teacher

TÉMA | TOPIC

- 24 Dnes vyrůstají digiděti |
Digi-kids

ANKETA | SURVEY

- 46 České školy očima cizinců |
Czech Schools in Foreigners' Eyes

TÉMA | TOPIC

- 50 Skloněná hlava v lavici je obraz hrůzy |
Bent Head in School Bench: Frightful Picture

PŘEDSTAVUJEME | INTRODUCING

- 66 Z komandujícího vedoucím dispečerem |
From the commanding attendant to
the chief dispatcher

INSPIRACE | INSPIRATION

- 70 Česko z podhledu |
Czechia from underview

CZ Bezpečná tiskovina

Obálka Magazínu Leo Express je ošetřena anti-mikrobiálním lakem, který z něj dělá bezpečnou tiskovinu. Časopis si tak mohou bezpečně prohlédnout všichni cestující, aniž by se stal přenašečem bakterií, plísní nebo virů.

EN Safe printout

The cover of this magazine is treated with anti-microbial coating, which makes it a safe printout. In this way, all passengers can look safely through it without the magazine becoming a carrier of bacteria, fungi and viruses.

Magazín Leo Express**Pro Leo Express vydává |
Published for Leo Express by:**

COT group, s. r. o., Komplex
Olšanka, Táboritská 1000/23,
130 00 Praha 3. IČO: 25098853

Redakční rada | Editorial board:

Eva Frindtová, Tadeáš Zíka,
Emil Sedlařík, Lea Macíková,
Petr Manuel Ulrych

Texty | Texts:

Tadeáš Zíka, Petr Manuel Ulrych,
Lucie Bezoušková, Bára Procházková,
Jana Kolomazníková, Lukáš Rejchrt

Překlad | Translation:

Kateřina Šebková

Korektury | Proofreading:

Pavel Tahovský

Foto | Photos: Není-li uvedeno jinak,
jsou fotografie z Shutterstock.com |
Shutterstock.com - unless others
copyrights.

Foto na titulní straně |

Cover photo:
Jakub Hněvkovský

Grafická úprava a sazba |

**Graphic Layout and
Composition:** Eva Smrčková

Produkce | Production:

Jan Doležal, Martina Pomykalová

Tisk | Print: H.R.G. spol. s r.o.

Inzerce | Advertisements:

COT group, s. r. o.
Tel.: +420 226 257 720
E-mail: inzerce@cot.cz
Vydavatel neručí za obsah inzerátů. |
The publisher carries no legal
responsibility for the content of
any advertisements appearing
in this magazine.

Registrace Ministerstva kultury České
republiky | Registration of the Ministry
of Culture of the Czech Republic:
MK ČR E 20950

Vychází 4x ročně | Published 4 times a year

Místo vydávání | Place of publication:

Praha | Prague

Vydání | Publication:

říjen–prosinec 2022
October–December 2022

**Uzávěrka příštího vydání |
Copy Date of the Next Issue:**

7. 11. 2022 | 7 November 2022

CzechRepublic

AND WHAT
DOES **BRNO**
AWAKEN
IN YOU?

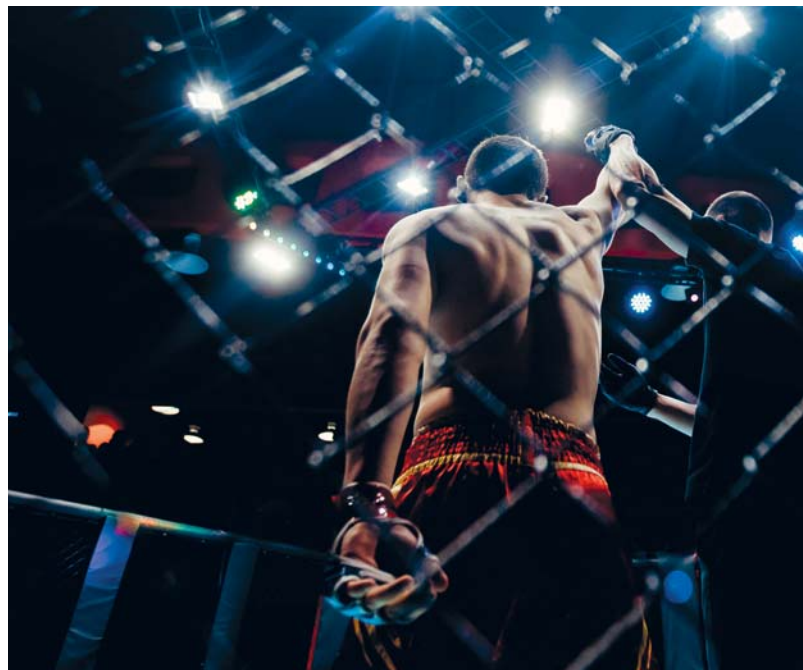
#brnotruestory

gotobrno.com

TIPS

TIPY

1

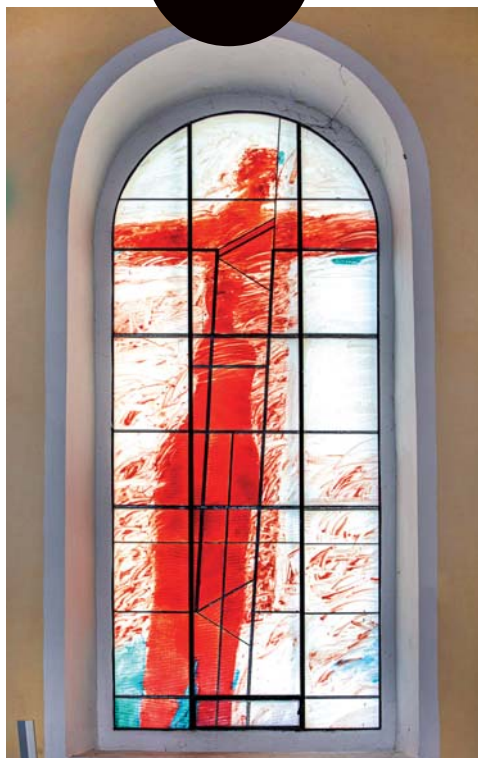
OLOMOUC
OLOMOUC

NAVZDORY REŽIMU

Muzeum umění Olomouc připomene „zakázané“ sakrální skvosty. Výstava s názvem Posvátné umění v nesváte době mapuje výtvarné počiny s duchovním obsahem. I přesto, že s nástupem komunistického režimu po druhé světové válce byla činnost křesťanských církví potlačena, vznikla v kostelních interiérech řada neuvěřitelných výtvarných i architektonických realizací.

IN SPITE OF THE REGIME

The Olomouc Museum of Art will present an exhibition entitled "Sacred Art in Unsacred Times" which maps "forbidden" works of art on religious themes. Although the operations and activities of Christian churches were very limited under the communist rule, a number of exceptional works of art and architecture were created inside their churches.

27. 10. 2022 – duben / april 2023

www.muoc.cz

2**PRAHA
PRAGUE**

ČAS BOJOVNÍKŮ

Předposlední den roku bude patřit zejména vyznavačům drsnějších sportů. Pražská O2 arena totiž hostí vrcholný turnaj sezony OKTAGON 38. Do klece zamíří největší hvězdy domácí MMA scény. Každý z bojovníků přichází do bitvy, která píše jeho vlastní příběh. Adrenalin bublá nejen na scéně, ale i mezi tisícovkami fanoušků. Jdete do toho?

TIME TO FIGHT

The penultimate day of the year will be a feast for fans of ultimate fights. The Prague O2 Arena will host the top event of the season, the OKTAGON 38. Come to see the brightest stars of the Czech MMA scene in the cage. See fighters in battles that shape the stories of their lives. Adrenalin runs high on the stage and among the thousands of fans. Will you join us?

30. 12. 2022www.o2arena.cz**3****OSTRAVA
OSTRAVA**

PARTA Z HANSPAULKY MÍŘÍ DO OSTRAVY!!!

Legendární pražská kapela Tata Bojs odehraje hned dva koncerty v unikátním spojení s Janáčkovou filharmonií Ostrava. Koncerty se konají v aule Gong v areálu Dolních Vítkovic. Dirigentské taktovky se ujme jeden z nejvyhledávanějších současných českých dirigentů Tomáš Brauner. Držitelé desíti sošek Andělů na společném koncertu představí průřez své tvorby.

BAND FROM HANSPAULKA GOES TO OSTRAVA!!!

The legendary Prague band Tata Bojs is bound for two unique gigs with the Janáček Philharmonic Ostrava. Both concerts will take place in the Gong Hall in the Dolní Vítkovice Centre. The orchestra will play under the baton of Tomáš Brauner, one of the most valued current Czech conductors.

8. a 9. 12. 2022www.dolnivitkovice.cz**7**
TIPS

Vlakem po ostrově Mallorca

Vlak je vynikajícím způsobem cestování pro ty z nás, kdo mají rádi klidnou, rozjímavou a nestresující cestu. Španělsko, jak vnitrozemí, tak i pobřeží, lze procestovat vlakem doslova křížem krážem. A v některých případech i ostrovy.

8
ADVERTORIAL

www.spain.info

CZ Jedním z hlavních faktorů při cestování vlakem je včasné a důkladné naplánování trasy. Pokud si stanovíte jako základ pro výpravy vlakem Madrid, můžete za 2–3 hodiny být v jiné autonomní oblasti a navštívit města jako Salamanka, Sevilla, Córdoba, Málaga nebo Valencie.

Pokud ale hledáte speciální vlakové trasy a chystáte se na Mallorcu pak si nenechte ujít historický vlak mezi hlavním městem Palma a městečkem Sóller. Trať byla zprovozněna v roce 1912 a vede po západním pobřeží Mallorcy pohořím Tramuntana. První vlaky byly poháněny parou, ale v roce 1928 byla linka elektrifikována. Úzkorozchodná železnice byla v té době nezbytná pro rychlejší přepravu oliv a pomerančů z oblasti kolem Sóller do hlavního města. Městečko se nachází v takzvaném Zlatém údolí a hlavními produkty byly olivový olej, kterému se říkalo tekuté zlato, a zlatožluté pomeranče. Až do otevření železniční trati se ovoce muselo převážet na mulácích po horských stezkách. Sóllerský vlak s historickými dřevěnými vagony, koženým čalouněním a mosaznými zdobnými prvky, kterému se také přezdívalo orange Express, byl v roce 2011 zapsán na seznam světového dědictví UNESCO. Přírodní překážkou na trati je pohoří Sierra de Alfàbia, kde vlak překonává výškový rozdíl téměř 200 metrů a projede celkem

třináct tunelů. Na své trase má i vyhlídkovou zastávku, Mirador Pujol d'en Banya. Při pohledu na romantické údolí a horskou krajinu nepřekvapí, že zastávka vznikla již v roce 1912 jako turistický cíl. Když projede spoj v protisměru, pokračuje souprava po viaduktu Cinc-Ponts nad hlubokým údolím, nejpůsobivější technickou stavbou sóllerské železnice. V posledním tunelu Cinc-Cents vlak překvapí otáčkou o 180° a zamíří konečně do svého cíle, na nádraží Sóller. Vlak do Sólleru jezdí několikrát denně v obou směrech a jedna jízdenka stojí přibližně 22 eur na osobu. •

**FIRST
MINUTE**
sleva
až **20%**

Zajistěte si relaxační, léčebný nebo wellness pobyt
na příští rok s výraznou slevou již nyní.

**Garantujeme
změnu termínu zdarma
nebo vrácení peněz!**

Perla mezi solí a jantarem

Bohumín – ten buď milujete, nebo vás absolutně neosloví. To si o moravskoslezském městě myslí sami jeho obyvatelé. My ale věříme, že až navštívíte zdejší nejstarší architektonickou památku, objevíte starobohumínský poklad a vypijete si kávu ve vodárenské věži, bude první z variant ta jediná možná.

TEXT: Lucie Bezoušková

FOTO: Město Bohumín

10

DESTINACE

CZ Na úvod si neodpustíme malý exkurz do historie. Při pravém břehu řeky Odry na hranicích s Polskem bychom ve 12. století našli velmi významnou obchodní křižovátku. Protínala se tu Solná stezka vedoucí z Moravy do Krakova a Jantarová táhnoucí se z Uher přes Těšín až k Baltu. Rovněž tudy procházela cesta z Prahy do Krakova. Logicky proto právě zde vznikla osada, kde bylo možné bezpečně překročit řeku Odru. Nesla jméno Bogun. Z toho se během let stal Bohumín, z osady vesnice a později město. To se historicky skládalo ze dvou částí oddělených řekou Bajčůvkou. Starý Bohumín se rozrůstal okolo dnešního náměstí Svobody, Nový Bohumín pak vznikl s vybudováním tři kilometry vzdálené železniční stanice v polovině 19. století. Obě města, jejichž historie se zpočátku psala odděleně, byla definitivně spojena v jedno teprve roku 1978. →

Pearl between Salt and Amber

You either love it or not at all. That is what Bohumín inhabitants say about their Moravian-Silesian town. But we believe that when you visit the oldest local architectural monument, discover the treasure of Old Bohumín, and drink a cup of coffee in the waterworks tower, the former will be the only relevant option.

EN Let us begin with a short trip into history. In the 12th century, the place on the right bank of the River Odra, at the Polish border, was an important junction of two trade routes – the Salt Road from Moravia to Krakow, and the Amber Road from Hungary through Těšín to the Baltic Sea. It was also on the way from Prague to Krakow. Logically,

that required a settlement that would guard the safe crossing of the River Odra. It was named Bogun which gradually changed into Bohumín, just as the →

KORUNKY OD PAPEŽE

Právě v okolí náměstí

Svobody ve Starém Bohumíně je soustředěna většina architektonicky nejhodnotnějších budov města. Ta úplně nejstarší stojí v přílehlé Tiché uličce. Kostel Narození Panny Marie je dnes kulturní památkou. Gotická trojlodní stavba byla postavena benediktýny pravděpodobně už v období let 1320–1400. Uvnitř najdeme cenný obraz Panny Marie Růžencové Starobohumínské s pozlacenými korunkami, které posvětil ve Vatikánu papež Jan Pavel II.

Na samotném náměstí Svobody je pak k vidění například dům s číslem popisným 43, kde v minulosti sídlila radnice. Jedná se o dvoupodlažní stavbu s výrazným štítem v doznívajícím novogotickém stylu, která však později kapacitně nestačila, a proto byla radnice přestěhována.

village developed into a town. Historically, the town consisted of two neighbourhoods divided by the River Bajcůvka. Old Bohumín grew around the present-day Freedom Square; New Bohumín developed around the new railway station in the mid-19th century. Both towns kept their separate histories until 1978 when they eventually merged into one.

CROWNS FROM THE POPE

Most valuable architecture can be found around the Freedom Square in Old Bohumín. The oldest monument is in the adjacent Tichá Street. Protected as cultural heritage, the three-aisle Gothic Church of the Nativity of the Virgin Mary was built by the Benedictines probably between the years 1320 – 1400. Inside, the valuable picture of Our Lady of the Rosary of Old Bohumín features gilded crowns consecrated in the Vatican by Pope John Paul II.

The house number 43 at Freedom Square, a two-storey building with a prominent gable in the late Neo-Renaissance style, used to be the town hall, but soon became too small for the growing needs of the Bohumín municipality. Just next to it, the Municipal House built in 1900 is a fine example of a traditional urban residence of the time with rich Art Deco ornaments.

There used to be a large palace in the square. Around the year 1817, three townhouses were converted into a huge aristocratic residence in the Classicist style. By the late 20th century, however, it was so dilapidated that it had to be pulled down. Today, there is a nursing home in its place.

TREASURE IN THE HOTEL

The only pure Art Deco building in town is the Municipal Museum, locally called “Under the Green”. In the 17th century, there was a hotel for travelling tradesmen, which was used even by the Polish king Jan III Sobiesky. In 1907, the building was transformed into an urban hotel and restaurant called “The Green Tree” after a mighty oak in the yard. After World War II, the building was called the National House and was a centre of entertainment. In 2015, the building became a hotel and restaurant again under the name “Under the Green Tree”. The cellars host the tourist information centre and the municipal museum. The highlight is the Old Bohumín Treasure found during the restoration of the statue of St. John of Nepomuk in Freedom Square. →

O kousek dál se nachází Městský dům z roku 1900, který je příkladem tehdejšího tradičního obytného domu s bohatou secesní ornamentikou. Na náměstí Svobody stával v minulosti také zámek. Postaven byl kolem roku 1817 a původně jej tvořily tři měšťanské domy, které byly klasicistně upraveny ve šlechtické sídlo. Během 2. poloviny 20. století však zámek natolik zchátral, že byl nakonec zlikvidován. Na jeho místě dnes najdete dům s pečovatelskou službou.

POKLADY V HOTELU

Jedinou ryze secesní budovou v Bohumíně je Městské muzeum, kterému místní neřeknou jinak než „Pod Zeleným“. Na jeho místě se už v 17. století nacházel zájezdní hostinec, v němž údajně přenocoval i samotný polský král Jan III. Sobiesky. Hostinec byl roku 1907 přestavěn v městský hotel s restaurací a nesl název Zelený strom podle dubu rostoucího na dvoře. Po druhé světové válce byla budova přejmenována na Národní dům a mimo jiné se tu v následujících letech pořádaly třeba diskotéky. Od roku 2015 se pak do prostor vrátil hotel a restaurace nesoucí název Pod zeleným dubem.

Ve sklepeních hotelu se nachází turistické informační centrum a historicky první městské muzeum. Jeho největším lákadlem je starobohumínský poklad, který byl nalezen během oprav sochy Jana Nepomuckého na náměstí Svobody. V jejím podstavci restaurátoři objevili celkem 54 mincí z let 1660 až 1860. Jedná se o krejcarsy, feniky a stříbrné tolarý z Anglie, Maďarska, Toskánska, Pruska i Rakouska. Mezi další unikáty muzea patří třeba mamutí stolička a obratel, které byly nalezeny v podzemletém břehu řeky Odry. →

Bohumín je důležitým dopravním uzlem. Vlaky Leo Express se odtud můžete vydat do Prahy, na Slovensko či do Polska.

Bohumín is an important transport hub. You can take Leo Express trains from here to Prague, Slovakia or Poland.

MULTIFUNKČNÍ SLOUPEK

Ani Nový Bohumín však nemá nouzi o zajímavé architektonické památky. Najdeme tu jednu z neatraktivnějších staveb města – komplex školních budov z přelomu 19. a 20. století. Celý areál vznikal postupně a byl neustále rozšiřován z důvodu nedostatečné kapacity a stále se zvyšujícího počtu žáků. Jedná se o dvoupodlažní budovu z režného zdiva obdélného půdorysu. V současné době tu najdeme sídlo radnice.

V rohu radnice, směrem k náměstí T. G. Masaryka, stojí zděný meteorologický sloupek z roku 1922. Je v něm umístěn teploměr, barometr a vlhkoměr. Kromě toho se v jeho jednotlivých částech můžete dočíst zajímavosti o obyvatelstvu Bohumína, historii radnice i významných událostech z dějin města.

Z BAŽINY KULTURNÍ PAMÁTKOU

Cestujete-li do města vlakem, spatříte ze všeho nejdřív historickou železniční budovu. Významný dopravní uzel byl pro veřejnost otevřen 1. května roku 1847 jako část Severní dráhy císaře Ferdinanda vedoucí směrem do Bohumína od Moravské Ostravy. Tehdy se tu nacházela jedna dopravní kolej a několik kolejí skladištních. Vybudování trati poměrně zásadně proměnilo ráz místní krajiny, kde se do té doby nacházel pouze bažinatý les. Nově se tu začaly stavět domy pro úředníky, řemeslníky a zaměstnance železnice. Fasádu stanice navrhl architekt Eduard Kramer v novorenesančním stylu a v této podobě ji známe dodnes, byť prošla několika rekonstrukcemi. Po té poslední v roce 2021 se nádraží v Bohumíně stalo jedním z nejmodernějších a zároveň nejkrásnějších v České republice. Právem bylo prohlášeno kulturní památkou. Ze stanice Bohumín vyjíždí mnoho přímých denních i nočních linek například do Maďarska, Německa, Rakouska, Polska i na Slovensko. •

In its base, the workers found 54 coins dated 1660 to 1860. There were kreuzers, pfennigs and silver thalers from England, Hungary, Tuscany, Prussia and Austria. Other attractions include the mammoth molar and vertebra found in the eroded bank of the River Odra.

MULTIFUNCTIONAL PILLAR

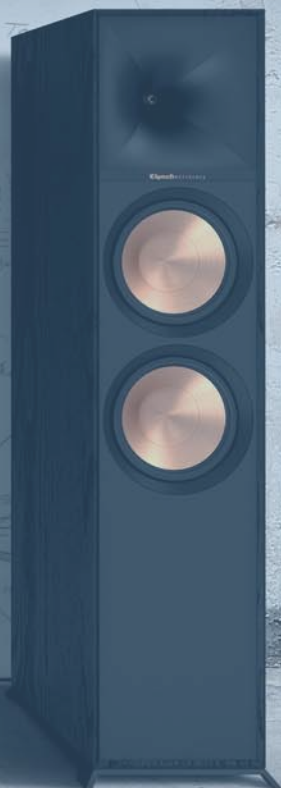
Nový Bohumín has a lot to offer, too, including one of the most attractive architectural monuments in town – a compound school building from the late 19th and early 20th century. It was constructed gradually, as the school needed to expand due to growing numbers of students. The result is a two-storey building of rough brickwork which currently serves as the seat of the municipality.

At the corner of T. G. Masaryk Square, next to the town hall building, the meteorological pillar raised in 1922 features a thermometer, barometer and hygrometer. It also shows texts with information about the history and people of Bohumín.

FROM MOORS TO MONUMENTS

If you arrive in Bohumín by train, the first thing you will see is the historical railway station building. The important traffic junction was opened for the public on 1 May 1847 as a part of the Emperor Ferdinand Northern Railway from Moravian Ostrava to Bohumín. At that time, there was not more than one railway track and several service tracks.

The construction of the railway occasioned considerable development of the local landscape. In place of the former moorland, houses sprang up for clerks, workers and other railway employees. The façade of the railway station building was designed by Eduard Kramer. It has retained its Neo-Renaissance look until the present, even though it has undergone several extensive reconstructions. After the last one, in 2021, the Bohumín railway station ranked among the most modern and beautiful in the Czech Republic. At present, it is protected as cultural heritage. Day and night, trains from the Bohumín station head in all directions – to Hungary, Germany, Austria, Poland and Slovakia. •

Detailní zvuk • moderní design • legendární akustika Klipsch

nová generace řady

REFERENCE

VÍCE INFO NA
WWW.KLIPSCH.CZ

Klipsch[®]
REFERENCE

COME & EXPERIENCE!

PROHLÍDKA | OCHUTNÁVKA |
OFICIÁLNÍ ZNAČKOVÁ PRODEJNA
TOUR | TASTING |
OFFICIAL FACTORY STORE

Naskenuj kód pro koupi lístků
a zamluvení prohlídky!
Scan the code for online tickets
& tour schedule!

Rezervace / Booking: +420 359 578 142
vstupenky@pernod-ricard.com | www.becherovka.com
www.pjjsrozumem.cz

• THE HOME OF •
BECHEROVKA

T. G. Masaryka 282/57
Karlovy Vary

visitostravacity visit_ostava **OSTRAVA!!!**

ŽIL VERNE V OSTRAVĚ?

visitostrava.eu

HALLS

MÁŠ PRO CO DÝCHAT

VYCHUTNEJTE SI
HALLS BONBONY

PŘI KAŽDODENNÍCH ČINNOSTECH NEBO V SITUACÍCH,
PŘI KTERÝCH SE VÁM TAJÍ DECH, A POTŘEBUJETE JEDNODUŠE OSVĚŽIT.
VYBÍRAT MŮŽETE ZE ŠESTI PŘÍCHUTÍ.

BUĎ SILNĚJŠÍ MENTOLOVÉ:

NEBO OSVĚŽUJÍCÍ OVOCNÉ:

DOPORUČENÁ CENA
17,90 Kč/33,5 g

HALLS BONBONY MŮŽETE OCHUTNAT ZDARMA
BĚHEM VYBRANÝCH TÝDNŮ I VE VLACÍCH LEO EXPRESS.

Z korporátního roboty inspirativní učitelkou

Dvacet let pracovala na manažerských postech v nadnárodních firmách. Po čtyřicítce se ale rozhodla kompletně změnit svůj život, vystudovala pedagogiku a už osm let učí děti na prvním stupni základní školy. Magdalena Málková z Poděbrad navíc letos získala ocenění nejinspirativnější učitelky Česka.

TEXT: Lucie Kocurová / EDUzín

FOTO: Alice Hrubá, Kateřina Lánská

18

TÉMA

CZ Proč jste se vlastně rozhodla radikálně změnit život a jít učit?

Pokaždé, když jsem dorazila do práce, jako bych prošla nějakou lobotomií a stal se ze mě poslušný robot. Tělo řeklo dost a já dostala zánět mozkových blan. Jak jsem tak ležela v nemocnici a koukala do stropu, měla jsem čas si leccos promyslet. Navíc jsem se v tu dobu rozváděla. A v tu chvíli mi kamarádka nabídla, ať jdu pracovat k nim do mateřské školky. Chytló mě to tak, že pár měsíců po tom jsem spoluzakládala první školu a nastupovala na pedagogickou fakultu.

Mnozí lidé by třeba i chtěli učit, ale bojí se toho, že nezvládnou ukočírovat chování dětí...

Samozřejmě je otázka, jak si kdo představuje kázeň. Někdo potřebuje, aby děti seděly tiše jako pěny, a když spadne lahev z lavice, už je to projev nekázně. U mě v hodinách je málokdy ticho, často mívám děti, které mají poruchy učení nebo chování, ale já to nehodnotím jako nekázeň. Když děti zaujmete, aktivizujete, tak nemají prostor pro „zlobení“, což je tedy taky slovo, které nemám ráda. Když někdo „zlobí“, co to znamená? Většinou to, že je pro něj hodina buď moc snadná, nebo naopak příliš náročná. Když dáte dětem to, co potřebují, tak v hodinách nebudete mít problém s kázní. →

Global Teacher Prize Czech Republic

Jde o národní variantu mezinárodního ocenění pro inspirativní učitele. Do dalšího ročníku může pedagogy nominovat kdokoliv od 1. ledna 2023.

www.gtpcz.cz

From a Corporate Robot to an Inspirational Teacher

She had worked as a manager in corporations for 20 years, but when she turned forty, she changed her life completely. She took a university course in education, and for the last eight years, she has been a primary school teacher. Magdalena Málková from Poděbrady won this year's Global Teacher Prize CR.

Global Teacher Prize Czech Republic

The national version of the global award for exceptional and inspiring teachers.

Anybody can nominate teachers for the 2023 award from 1 January 2023.

www.gtpcz.cz

EN Why did you decide to change your life and teach?

Every time I went to work, it was like a sort of lobotomy; I turned into an obedient robot. Then my body had had enough and I contracted encephalitis. As I lay in the hospital and stared at the ceiling, I suddenly had enough time to think things over. In addition, I was just getting divorced. And at that moment, a friend asked me to take a job at their preschool. I was captivated. A few months later I helped found a new school and I signed into a teaching course at the university.

Many people feel they could teach but could not bear the children's behaviour...

Everybody has their ideas about discipline in class. Some want children to sit silently, and a bottle fallen off a desk is seen as an instance of misbehaviour. My lessons are rarely silent. There are several children with behavioural issues or special needs, but that is all right to me. When you activate the kids, when you catch their attention, there is no space for "naughtiness". I don't like that →

Jak to ale zvládáte, když máte ve třídě 22 dětí a každé je úplně jiné?

Je to každodenní mravenčí práce. Zajímám se o ně. Nejsou to pro mě jen položky v třídní knize, jméno a příjmení. Chci vědět, co je baví, nebaví, jak to mají doma; potřebuju znát jejich silné a slabé stránky, takže s nimi musím mluvit. Také je potřeba znát rodiče. Třídní schůzky formou tripartit – tedy setkání učitele, rodiče a žáka – jsou už na mnoha školách standard a je to dobře.

Je podle vás možné vést cíleně děti k empatii a kultivované komunikaci?

Etická výchova je skvělým nástrojem, jak rozvíjet tyto kompetence. Ve škole Prosperity, kde jsem donedávna učila, jsme ji zavedli už od první třídy, vždy v pondělí první hodinu. Děti se v etické výchově učí znát samy sebe, komunikovat, spolupracovat. Když se do toho ta energie dá, tak se rozhodně vrátí. Neslyšíme takové to „nebudu s tím a tím ve skupině, protože je nemám rád“.

Letos jste získala první místo v ocenění Global Teacher Prize Czech Republic, máte ale i vy za sebou nějaký učitelský přešlap?

Jednou jsem chtěla děti povzbudit ve čtení, tak jsem na nástěnce pověsila tabulku se jmény dětí a řekla jsem jim, že kdo přečte knížku, dostane razítko. Byla tam jedna dívka, která opravdu ráda četla. K jejímu jménu tudíž přibývalo razítko za razítkem, v očích ostatních dětí narůstalo zhnusení a rozhodně to nikoho nemotivovalo ke čtení, když jsem z toho udělala soutěž. Jednou jsem se byla podívat v jedné škole a tam měli pod tabulí plakát vysoké hory, na níž lezli horolezci – reálné podobizny dětí. Některé byly už skoro nahoře, ale dost se jich plácalo někde hluboko dole. A já jsem si říkala, jaké to asi je, vidět každý den svůj obličej beznadějně za ostatními? Na jejich místě by mě to rozhodně →

word. What does it mean when kids are “naughty”? It is usually when they find the activity too easy or too difficult. If you give them just what they need, you will see no mischief in your classes.

But how do you manage with 22 kids in class, each an individuality?

It is about detailed attention. I am interested in my students. They are not just a list of names to me. I want to know what they like and dislike, about their lives, their strengths and weaknesses. I talk to them a lot. And I need to know their parents. We have regular “tripartite” consultations – me, the student and his or her parents. It has become a standard at many schools, which is great.

Do you think children can be taught empathy and decent communication?

Magdalena Málková

Pracovala jako nákupčí v nadnárodních firmách, později ale odešla učit do mateřské školky. Následně vystudovala učitelství pro první stupeň základní školy. Je spoluzakladatelkou ZŠ Prosperity v Nové Vsi u Kolína, kde také učila. V roce 2022 získala ocenění pro nejinspirativnějšího pedagoga Global Teacher Prize Czech Republic.

Magdalena Málková

She worked as a purchasing agent in international corporations. Later, she took a job in a kindergarten and then studied elementary school teaching. She co-founded the Prosperity School in Nová Ves near Kolín where she also worked as a teacher. She won the 2022 Global Teacher Prize Czech Republic for the most inspiring teacher.

Ethical education is a great tool to develop these competences. At Prosperity, where I worked recently, it was the first lesson on Monday for all grades. Children learn to know themselves, communicate, collaborate. If you invest enough effort in it, it pays back. You will never again hear them say "I do not want to be in the same group with them, I don't like them".

You won this year's Global Teacher Prize Czech Republic, but have you made any epic fail as a teacher?

Planning to encourage children to read, I pinned a list of their names on the wall and told them that whenever they finish reading a book, they will get a stamp next to their name. There was a girl who really enjoyed reading, and she gained one stamp after another, while other kids grew disgusted, and the competition definitely did not increase their inclination to read. Once I went to see another school. They had a picture of a high mountain, and on it figures of climbers with the real faces of the children. Some were near the top, but many struggled deep down at the foot. And I was thinking: what is it like to see that every day? Your face hopelessly down below the others? If I was in their place, this would not motivate me to try. The kids quickly learn that they have no chance and they give up.

Many progressive schools dropped the grading system, but you did not ...

Grades are a legitimate method of evaluation, but it is not the only option. Some need grades, some do not care about them. We used special →

nemotivovalo k větší snaze. Ty děti rychle poznají, že nemají šanci, a prostě to vzdají.

V progresivních školách se dnes už často neznámkuje. Vy však ano...

Známky jsou legitimní způsob hodnocení, ale zdaleka ne jediný. Někdo známky potřebuje, někomu jsou úplně jedno a obojí je v pořádku. My jsme používali speciální žákovskou, kde je místo i na slovní hodnocení a sebehodnocení, a navíc se kromě čísel používala i písmena. Někdo může dostat čtyřku, protože na daný předmět fakt nemá buňky, ale k tomu A za velkou snahu. Známky samy o sobě nejsou problém, ale není nutné jim přisuzovat nějaký zásadní význam.

A co písemky a testy?

Písemky a testy se dají přece brát jako průběžná zpětná vazba, jak na tom děti jsou, aby nezůstávaly viset se znalostmi na stejném místě po celý rok. Ráda experimentuji s různými formáty testů. Proč nenabídnout třeba pololetní práci, která bude u každé úlohy mít tři úrovně obtížnosti, a žáci si budou volit, do jaké se pustí?

22
TÉMA

record books which offered space for verbal evaluation and self-evaluation, and we used numbers and letters. So a kid could get a four, because they were really hopeless in the subject, but also an A for considerable effort. School marks are not a problem in themselves, it is us who should not attach too much importance to them.

And how about tests and exams?

Tests can be taken as a form of feedback, to tell the kids how they manage, it tells them how their knowledge and skills are developing over the year. I like to experiment

with different forms of tests. Why not offer a term test in three different levels of difficulty – and leave it up to the kids to choose the level?

The Teacher Prize jury appreciated your teaching as highly inspirational. What should we imagine there?

One of the things I do is that we study the same topic in different school subjects. For instance, when we use the example of a playground within the Hejný method in mathematics and we count the length of the paths, we also learn the playground vocabulary in English, we draw a picture of a playground, examine the swing for the effect of the lever and centre of gravity, we can write a story that takes place in the playground – we simply examine it from all sides and combine the different views.

How would you describe a good lesson?

It is when students are active all the time. They must enjoy it. There should be different forms of work – the kids work individually, in pairs, in groups. There must be some reflection to make them see what they learned. And there must be some joy and laughter. •

Porota učitelské soutěže vyhodnotila vaši výuku jako velmi inspirativní. Co si pod tím máme představit?

Jednou z mých specialit je to, že na jedno téma nahlížíme z pohledu různých předmětů. Takže když v Hejného matematice používáme prostředí dětského hřiště a počítáme cestičky, můžeme se v angličtině naučit slovíčka, ve výtvarné výchově si hřiště namalujeme, ve fyzice můžeme třeba zkoumat těžiště a páku na příkladu houpačky, můžeme napsat příběh, který se odehrává na hřišti – zkrátka takové hřiště prozkoumáme ze všech stran a smysluplně propojíme vše, co o něm víme a zjistíme.

Jak podle vás vypadá podařená hodina?

Tak, že děti jsou po celou dobu aktivní. Musí je to bavit. A k tomu slouží i to, že se střídají různé formy práce – děti pracují samy, ve dvojicích nebo ve skupinách. Během hodiny musí dojít i na prvek reflexe neboli zvědomění si svého pokroku a učení. A aby byla hodina podařená, musí tam být radost a smích, jinak to nejde. •

Jezdi stále se slevou 75 %

- ✓ kup jízdenku **se studentskou slevou 50 %**
- ✓ po projetí dostaneš **cashback 25 %** v leo kreditech
- ✓ za svou jízdenku tak zaplatíš **pouze čtvrtinu** původní ceny

Stáhni si naši apku

Dnes vyrůstají DIGIDĚTI

Kolik času u obrazovky je pro děti už moc?
Rodiče stále hledají odpověď na otázku za milion.

TEXT: Jana Kolomazníková / EDUzín

FOTO: Shutterstock.com

24

TÉMA

Digi-kids

How much Time should Children Spend by the
Screen? Troubling Question for all Parents.

CZ „Čím déle se výchově a vzdělávání věnuji, tím méně jsem radikální!“ Tak shrnuje svůj postoj k dětem a digitálním technologiím Ondřej Neumajer. „Důležité je zdravé rodinné zázemí a hledání rovnováhy,“ myslí si pedagog a snaží se formulovat nějaké obecné pravidlo. „Nezakazovat a nebýt vůči dětem restriktivní, protože restrikce se dají vždy obejít.“ Výzkumy totiž říkají, že pokud děti nemají žádný přístup k technologiím v mládí, vznikne jim handicap, který pak už nedoženou. Stejně tak ale nemají dobré vzdělávací výsledky žáci, kteří technologie nadožívají. Nejlepší výsledky mají děti, které je používají zcela průměrně. →

EN “The longer I study education, the less radical I become!” says Ondřej Neumajer about his attitude to children’s use of digital technologies. “The crucial things are a healthy family background and balanced attitudes,“ he says. His general basic rule is: “No bans or restrictions – because restrictions provoke efforts to evade them.” Researchers say that when people have no access to technologies as kids, they develop a handicap which they will never make up for. But those who use them too much do not perform well either. The best results are seen in children who use technologies on an average rate.

Too much time spent in front of a computer has negative effects on children’s behaviour and

Děti do dvou let věku by se s monitorem neměly setkat vůbec, předškoláci maximálně hodinu denně. Nejčastěji uváděný limit pro čas strávený před obrazovkou u školáků jsou dvě hodiny, některé studie udávají hranici až čtyř hodin.

Children under the age of two should not use technologies at all; preschool children one hour a day at the most. For schoolchildren, the most accepted time limit for screen use is two hours, but some studies allow as much as four hours a day.

their ability to learn, communicate and relax. “When children do not have enough physical activity, they do not cultivate their relations with peers, which threatens their mental development, including their self-esteem and their general self-concept. Computer games and networks offer only very limited and one-sided input,“ says psychologist Zuzana Pavelcová. Digital entertainment provides very quick stimulation of the brain, which makes slower activities, such as drawing, reading or playing with toys, less attractive. But there are also studies which show that videogames could give children positive motivation – developing their thinking skills, mathematical skills, and ability to solve dilemmas. →

Proč by malé děti neměly dlouhodobě sedět před displejem?

- omezení komunikace
- nedostatečný odpočinek
- nedostatek pohybu
- nedostatečný rozvoj vztahů s vrstevníky
- horší rozvoj empatie
- omezený citový vývoj

CZ → Příliš mnoho času stráveného u počítače podle psychologů negativně ovlivňuje chování dětí, schopnost učit se, komunikovat i odpočívat. „Pokud děti nemají dostatek pohybu a nerozvíjejí vztahy s vrstevníky, je ohrožen jejich psychický rozvoj. S tím souvisí sebevědomí a celkově vztah k sobě, který je pomocí her na sociálních sítích rozvíjený jednoduše a opět velmi ochuzeně,“ popisuje z praxe psychologka Zuzana Pavelcová. Rychlá stimulace mozku v podobě digitální zábavy také činí pomalé aktivity, jako je kreslení, čtení knih nebo hru s hračkami, dlouhodobě méně přitažlivými. Existují však i výzkumné studie, které ukazují, že například videohry mohou být pro děti pozitivní výzvou – rozvíjet jejich schopnost řešit problémy, rozvíjet myšlení či matematické dovednosti.

Podle Ondřeje Neumajera je ideální nastavit jasná pravidla a limity a jejich dodržování pak vyžadovat. „Zapojil bych zdravý selský rozum. Dát dvouletému dítěti do rukou tablet je problematické v případě, pokud se jedná o náhradu za pozornost dospělého. Nesmí to být ve stylu ‚tu máš kohouta a hraj si,‘“ míní pedagog. Klíčem je tedy rozumně regulovat, čím se malé dítě na tabletu zabývá, kolik času tím stráví a zda bude mít po půl hodině možnost vyběhnout ven do přírody a mezi ostatní děti.

TĚLO TRPÍ VÍCE NEŽ MYSL

Nadužívání digitálních technologií se podle Ondřeje Neumajera může projevit více na fyziologii dítěte než na jeho psychice. Ergonomie dnešních tabletů a počítačů umožňuje, aby u nich bylo dítě různě zkroucené, tři hodiny nehnutě leželo nebo sedělo v šílené poloze s očima nalepenými na obrazovce. Tělo a mysl jsou však spojené nádoby.

„Je zcela zásadní budovat v dětech zdravý vztah k obrazovkám celkově – ne je odpírat nebo se jich děsit, ale naopak dbát na to, aby dítě mělo potřebu přijetí, ocenění či pozornosti naplněnou jinde. Online aktivity by měly být pouze příjemným zpestřením života,“ uzavírá psychologka Zuzana Pavelcová. •

Why should small children not be allowed to use screen for a long time?

- limited communication
- insufficient rest
- lack of physical activity
- insufficient development of peer relations
- poor stimulation of empathy
- limited emotional development

EN → Ondřej Neumajer believes that children need clear rules and limits which will be strictly enforced. „Just use your common sense. Giving a two-year-old a tablet is not a problem, if it is not used as a replacement for the attention of the adults. It should not be used just as something that will keep the kid quiet.“ The key is to control what the kid uses the tablet for, how much time they use it and ensure that they will go out or play with other kids afterwards.

MORE BURDEN FOR BODY THAN SOUL

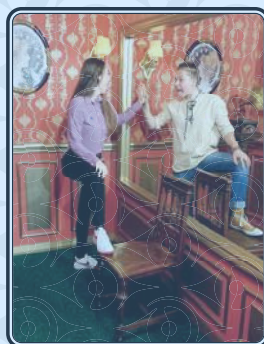
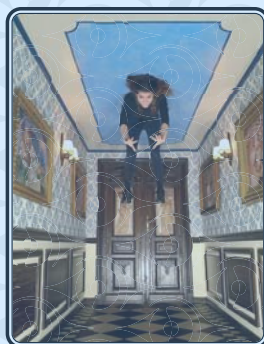
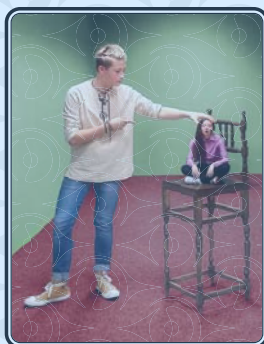
Ondřej Neumajer supposes that the overuse of digital technologies might affect the children's bodies more than their minds. The ergonomics of current computers and tablets allow children to use them in various crooked positions for extended periods of time without ever moving, just staring at the screen. But the body and mind are communicating vessels.

“It is essential to work on children's healthy attitude to technologies – not to reject them or even fear them, but to make sure the children can acquire attention, appreciation, and acceptance elsewhere. Online activities should be just one of the pleasures in our lives,“ says Zuzana Pavelcová. •

MUZEUM FANTASTICKÝCH ILUZÍ

MUSEUM OF FANTASTIC ILLUSIONS

Nejzábavnější muzeum v Praze!
The funniest museum in Prague!

www.muzeumfantastickychiluzi.cz

Klasika může pokazit radost ze čtení

Snad každý rodič by si přál, aby jeho děti četly. Jenže dají se dnes ti nejmenší čtenáři nalákat třeba na Honzíkovu cestu nebo na Dášěňku, které jejich rodiče s oblibou vytahují ze své knihovny?

TEXT: Lucie Kocurová / EDUzín FOTO: Shutterstock.com

28

TÉMA

CZ Na začátek trochu provokativní otázka: Jsou vlastně i v dnešním elektronickém světě pro děti knihy ještě přínosem? Dříve nám knihy otevíraly dveře do jiných světů, geograficky i historicky. Dnes už ale nemusíme hledat například obrázek tygra v knížce, můžeme hned najít spoustu videí a dalších doplňujících informací – samozřejmě na internetu. „Důvodů, proč číst, je spousta. Například knížky pomáhají dětem vyznat se v emocích, pojmenovat si je a prožívat,“ vysvětluje učitelka a autorka několika dětských knih Ludmila Selingerová. „Díky knihám se také mohou naučit třídít si informace, pochopit sdělení, rozumět souvislému textu, což jsou do života užitečné dovednosti. A knihy děti navíc i morálně formují; pomáhají jim odlišovat dobro a zlo. Dodávají tak naději, že všechno dobře dopadne.“

OTRAVNÍ DOSPĚLÍ NIC NECHÁPOU

Aby dítě kniha zaujala, je důležité, aby odpovídala jeho vývojovým potřebám. Děti školkového věku například vstupují do světa, který je →

Jak vybírat knihy pro děti?

Zkuste vzít knížku do ruky, prolistujte ji a přečtěte si pár vět. Většinou rychle poznáte, jestli je v jazyce nějaká jiskra, jestli vás to něčím chytne. Stejně tak napoví i anotace knihy, kterou najdete na obálce. Je napsaná zajímavě a zároveň představuje autora jako někoho, od koho byste si třeba taky sami něco přečetli? Pak jste možná natrefili na tu správnou.

A Classic Can Kill the Zest for Reading

Arguably all parents want their children to be keen readers. But are little readers really interested in the classic children's books that their parents take out of the bookshelf with pious respect?

EN Let us start with a provocative question: what benefit do books represent for children in the world of electronics? Books used to open the doors to other worlds – in terms of geography or history. But today, we no longer need a book to look up a picture of a tiger – the internet is full of pictures, videos and additional information. “There are plenty of reasons to read. Books help children

understand their emotions, identify them and manage them,” says the teacher and author of several children's books Ludmila Selingerová. “Books teach children to sort information, understand the message, understand a stretch of a text. These skills are very useful later in life. Books also shape their moral standing; they help them tell right from wrong. They give us the hope that things will turn out all right.”

ADULTS NEVER UNDERSTAND

To make a child interested, the book must match their developing needs. Little children are just entering the world which is big and unknown. They need assurance that there is a safe place for them. That is why they love stories like: a kitten got lost and then was found by someone kind who took care of it. Later, when they have some confidence and can deal →

CZ → velký a neznámý, a potřebují ujistit, že v něm mohou najít bezpečné místo. Proto děti v tomto věku milují vyprávění třeba o ztraceném koťátku, které někdo laskavý najde a postará se o ně. Předškoláci už zjistili, že si v mnoha situacích poradí, jsou odvážnější – a mnohem intenzivněji řeší otázky spojené s morálkou; potřebují vidět, že zlo skončí potrestané a dobro zvítězí. Proto v tomto věku milují klasické pohádky, které jim právě triumf dobra nabízejí.

Školáci potom preferují dětské hrdiny, kteří navzdory otravným dospělým, co nic nechápou, zažijí něco neobvyklého a třeba zachrání i celý svět. Odtud pramení například obliba české série Prašina, kde navíc dobrodružství zažívají nejen kluci, ale i neohrožená a chytrá En, takže se v knížce najdou čtenáři obou pohlaví. Protože odborníci na dětskou knihu celkově pozorují, že ačkoli dívkám nevdá číst o dobrodružstvích druhého pohlaví, kluci o holkách naopak číst nechtějí. U teenagerů a mladých dospělých jsou potom velmi oblíbené například knihy žánru fantasy, který představuje mimo jiné i únik z komplikované reality.

How to Choose Books for Kids?

Take the book in your hand, leaf through it and read a few sentences. It will immediately tell you whether the language is vivid and catchy, whether it takes you in. Also, read the blurb on the jacket. Is it interesting? Does it present the author as someone you would like to read yourself? Then it might be the right choice.

EN → with many things themselves, they start pondering on moral issues; they need to know that the wicked will be punished and the righteous always win. That is why they love the classic fairy tales where the good always triumph.

School children prefer child heroes who go through various adventures and even save the world, in spite of the tiresome adults who never understand. That is why the Czech series Prašina has become so

popular. The adventures are not limited to boys there; the character of clever and courageous En makes the books attractive for both genders. Experts in literature for children observe that while girls generally do not mind reading about adventures experienced by boys, boys refuse to read about girls. Books popular among teenagers and young adults include fantasy which, among other things, lets them escape from complicated reality.

TRY TO READ A SHORT PIECE

Parents often give their children books which they themselves liked as children, or those that are considered a part of the "golden canon". But that can actually spoil the children's enjoyment of reading. The stories might no longer be relevant for children today. "Children still love the Little Mole, but they find it difficult to understand Rumcajs, for instance. Not all books age in the same way," says Ludmila Selingerová. There might be obsolete and incomprehensible words, but children might also fail to understand the plot which seems out-of-date. •

ZKUSTE SI KOUSEK PŘEČÍST

Rodiče často dětem podsouvají knihy, které v dětství bavily je, nebo ty, které patří ke zlatému kánonu české literatury. Jenže tím mohou dětem radost ze čtení naopak pokazit. Příběh O letadélku Káněti nebo série o malé Aničce už dnešní děti zajímat nemusejí. „Zatímco Krtečka nebo Pejska a kočička mají děti rády dodnes, třeba Rumcajsovi už nerozumějí. Ne všechny knihy stárnou stejně dobře," říká Ludmila Selingerová. Často totiž děti nerozumějí nejen starším slovům, ale nechápou ani zápletku, která pochází jakoby z pradávných časů. •

NEJLEPŠÍ ČTENÍ do vlaku

NETFLIX

PŘEDLOHA FILMU
NA NETFLIXU

ŽENA V OHNI

Mladá novinářka Jules dostala tajný úkol: vypátrat legendární obraz, který uloupili nacisté a od té doby je neznámý. Plátno touží získat i další a Jules brzy zjistí, že její nepřátelé představují smrtelnou hrozbu...

Strhující román o umění a nápravě starých křivd

STÁNEK S POLIBKY

Co se stane, když se zamiluješ do bráchy svého nejlepšího kámoše? (Který je děsně sexy). Stánek s polibky úplně svádí k tomu, abychom se zamilovali.

KRVAVÉ STÍNY

V izolované vesnici Smrtnoha náhle dochází k záhadným úmrtím a zločiny z dávné minulosti se zdají být skutečnější než skutečnost... Dozví se o pár let později novinářka Camilla neuvěřitelnou pravdu?

Francouzský noir od autora bestselleru **Útočiště**

Vím, kdo zabil Lolu... A ty budeš další!

STRAKY

Mrtvá studentka na pláži. Série otázek bez odpovědí. Tajemné straší tetování. Gotický thriller z prostředí anglické internátní školy, jejíž zdi ukrývají hrůzné tajemství. Vítejte v tajném společenství strak.

SCÉNÁŘ NA LÁSKU

Rozvedená Nora napíše o svém rozvodu scénář. Nečeká, že její dílo zaboduje v Hollywoodu, a že jejího manžela má hrát pohledný a sexy Leo Vance, který... se i po natáčení rozhodne v roli setrvat.

Stačí sedm dní k tomu, abyste ztratili srdce?

Nenávist je skutečná

JÁ, SMRT

Dvě mrtvé dívky. Jedna pohřešovaná. A hra, která se zvrhla. Psychologický thriller s hrůzným tajemstvím, spojující nesourodou skupinu přátel, odhalí skutečnost, že někteří z nás jsou schopni zabít bez mrknutí oka...

GRADA

Kupujte na www.grada.cz nebo u svého knihkupce

Inženýři znovu do školních lavic

Brány vysokých škol opouštějí každoročně desítky tisíc absolventů, nicméně soukromé firmy nejasají. Obory, které školy nabízejí, jsou totiž z pohledu soukromého sektoru často zastaralé. Firmy nechtějí čekat, až školství bude reagovat na vývoj nejnovějších technologií, a hledají nové cesty.

CZ Co rychleji se objevují nové technologie, o to zoufalejší jsou zaměstnavatelé. Vývoj jde tak rychle, že o novinkách v oboru neslyšeli často ani čerství absolventi škol, natož zkušení zaměstnanci, kteří získali své diplomy už třeba před dvaceti lety. „Systémové změny ve školství jsou ale pomalé, nemůžeme si dovolit čekat, a situaci se tak přizpůsobujeme,“ říká Jan Holoubek zodpovědný za vzdělávání v jedné

z osmi poboček společnosti Bosch. Ve svém budějovickém závodě se proto firma rozhodla vytvořit vlastní učební program pod názvem Mission to Move, v jehož rámci se zkušení inženýři stávají znovu studenty a doplňují si znalosti ve zpracování a analýze dat. Ve spolupráci s univerzitou v německém městě Aalen se také mohou dále vzdělávat v expertním oboru „Data Scientist“. Kromě programu Mission to Move, který je zaměřen spíše na prohlubování znalostí, společnost také spolupracuje s organizací Czechitas a již třetím rokem spolu pořádají Datovou akademii, jež je určená všem zaměstnancům – i těm, kteří s analýzou dat zatím nepřišli do styku. Pokaždé se do programu hlásí několik desítek zaměstnanců a firma již zaznamenala i případ, kdy se díky absolvování datové akademie zaměstnankyně z výroby úspěšně ucházela o pozici v oddělení vývoje. →

Engineers back to Schools

Although tens of thousands graduate from universities every year, companies still complain about a lack of eligible work-force. Compared to their needs, many of the subjects taught at universities seem outdated. But businesses cannot wait for schools to adapt. They look for new ways.

EN The faster new technologies emerge, the greater the nightmare for employers. The progress is so fast that even fresh graduates have never heard about the most advanced technologies, let alone people who graduated two decades ago. “The school system is very slow to adapt to changes. We cannot wait, we have to act,” says Jan Holoubek responsible for education in one of the eight Bosch branches.

The České Budějovice branch of the company decided to create its own educational programme Mission to Move. Even experienced engineers return to school to expand their knowledge and skills in data processing and analysis. Together with the university in Aalen, Germany, they can later apply for further education in their “Data Scientist” programme. While Mission to Move focuses mainly on boosting current skills, the company also collaborates with the Czechitas organisation, and for the last three years, they have organised the Data Academy which is intended for all employees – even those with no experience with data analysis whatsoever. Several dozen employees apply every time. There has even been an employee who took the Data Academy course and then successfully applied for a position in the development department.

IN BATA'S FOOTSTEPS

There are more companies that open their own schools. “The Fosfa College was founded in 2009 in response to the company’s sore need for skilled and educated staff, because a company is mainly about the people who work there, they are the highest value of an enterprise,” says Fosfa CEO Ivan Batka. Fosfa is the biggest European manufacturer of yellow phosphorus and one of the leading global manufacturers of essential additives for functional blends used in food production, pharmacy, and other specialised fields →

CZ → NA BAŤOVSKÝCH ZÁKLADECH

Svou vlastní školu však otevírají i další podniky. „Fosfa univerzita vznikla již v roce 2009 jako reakce na potřebu firmy mít kvalitní a vzdělané spolupracovníky, protože firmu tvoří především lidé a jsou její největší hodnotou,” vysvětluje okolnosti vzniku vzdělávací instituce ve svém podniku Ivan Baťka, generální ředitel společnosti Fosfa, která je největším zpracovatelem žlutého fosforu v Evropě a jedním z nejvýznamnějších světových výrobců esenciálních přísad a funkčních směsí zejména pro potravinářské, farmaceutické a jiné specializované aplikace. Věří totiž, že každá je tak kvalitní, jak kvalitní jsou její lidé. „Můžeme říci, že naše univerzita vznikla svým způsobem i ze zoufalství, jaké absolventy většina našich škol v současnosti produkuje a posílá na trh. Dnes mluvíme o ekonomické inflaci, ale inflaci vzdělávání tu již bohužel máme mnoho let,” říká Baťka a naznačuje řešení: „Je třeba mít odvahu a zásadním způsobem změnit celý systém, snížit počet škol a studentů. Zaměřit se na kvalitu a ne kvantitu, protože stávající systém začíná už u nekvality nábora, výuky a logicky pak bohužel i vyučujících.“ Školy pak podle něj může absolvovat každý, vyučovat už pomalu také. „A jelikož chybí nároky a cílem je, aby hlavně škola nabrala množství a získala dotace a příspěvky, logicky klesá kvalita výuky i její náročnost a studenti jsou pak korumpováni ústupky, na což si rychle zvykají a očekávají to samé i v životě. Často pak bývají překvapení, že tomu tak není,” vysvětluje Ivan Baťka a cituje svého oblíbence: „Tomáš Baťa vždy říkal ‚Nikomu nic zadarmo. Je to náročné, nepopulární, ale jediné správné.“ →

34

TÉMA

Firmu tvoří především lidé a jsou její největší hodnotou.
Ivan Baťka (Fosfa)

The company is primarily made up of people and they are its greatest value.

Ivan Baťka (Fosfa)

EN → of manufacture. Baťka believes that the quality of a company is directly related to its staff. “In a way, our school was a product of despair about the standard of college graduates. We speak about economic inflation, but the standard of education has been falling for years with little ado,” says Baťka. “We have to be courageous and change the system radically, lower the number of schools and students, focus on quality rather than quantity, because the current problems begin with low-quality intake, teaching and logically also teachers.” Baťka believes that schools place insufficient demands on their students and teachers. “There are no standards, the only

objective is to have a high number of students and receive high subsidies, which leads to decreasing quality and demands. Students are corrupted by constant concessions; they get used to it and they require the same later in life. And then they are often surprised when it is not so," says Ivan Bařka and adds a quotation from his favourite businessman: "Tomáš Bařa used to say 'Nothing for free for anybody'. It is hard, unpopular, but the only right way."

Bařka says that graduates who come to companies lack essential routines and skills. "We often spend the first months teaching them to go to work regularly and in time instead of developing their skills and potentials," says Ivan Bařka. "The crucial thing is their character and competence, unified company language, development of their skills through standardised processes, identification of causes and consequences, development of soft skills and collaboration. The focus on company values helps create the company culture. 130 employees have completed the internal programme, and all employees take courses in the training centre," says Bařka and returns to Tomáš Bařa. "He summed it up in his motto which I completely accept and try to fulfil in every possible way not only in my work for Fosfa – 'I wish our company had rich and educated employees – such people are free!'"

WHAT THE MARKET REQUIRES?

At first sight, private companies might seem to demand miracles. Indeed, the school system cannot be required to meet the miscellaneous needs of every single manufacturer. On the other hand, the development in technology is ever faster, and different fields overlap more than in the past. Let us have a closer look on what it means in reality.

The first area that is needed in any field of manufacture is software. "We need mechanics to set up and adjust production machinery. That means that we need mechanics to master the programming →

CZ → Absolventi škol dnes podle Baťky většinou přicházejí do firem bez jakýchkoliv základních návyků a dovedností. „Mnohdy je první měsíce učíme, že do práce se musí chodit pravidelně a včas, místo abychoom rozvíjeli jejich odbornost a potenciál,“ říká Ivan Baťka. „Klíčové jsou přitom u lidí jejich charakter a odbornost a právě sjednocováním firemního jazyka, rozvoje dovedností pomocí osvědčených a standardizovaných postupů, hledání příčin a následků, rozvojem soft dovedností a týmové spolupráce s důrazem na firemní hodnoty dochází k tvorbě firemní kultury. Interním programem prošlo už 130 zaměstnanců a všichni zaměstnanci se účastní kurzů v tréninkovém centru,“ uvádí Baťka a ještě jednou se vrací k Tomášovi Baťovi staršímu. „Vše shrnul již v mottu, s kterým se plně ztotožňuji, nemám k němu vlastně vůbec co dodat a snažím se ho se vsí důsledností naplnit i ve Fosfé – „Přeji si, aby v našem podniku pracovali lidé bohatí a vzdělaní, takoví jsou svobodní.“

EN → language,” says Jan Holoubek of Bosch. It is nearly impossible to find graduates who could fill the position, he adds. “Skilled programmers are usually not interested in adjusting machinery, they want to invent their own machines,” he says. The company also needs to programme their own new applications.

But that is not the only area of the company's activity which utilises new technologies. A very important field is data processing and analysis. The future and development of companies depends on the collection and analysis of huge amounts of data. “We are committed to providing top quality. But even the best employee can never guarantee that. We can get closer to the goal using computers which can detect very slight faults, such as microscopic fissures in a component which is pressed into another. A human eye simply cannot see that,” says Jan Holoubek. The company needs a whole team of experts who are not working directly at the production line, but rather create programs to check enormous volumes of data. But expertise in data analysis is not enough there, they have to know a lot about machines to be able to make sense of the data. “Universities produce neither data analysts who understand machines, nor engineers who can analyse data. We need experts that schools just do not provide,” says Jan Holoubek. The development of technologies allows for increasingly advanced systems, such as hydrogen technologies in the automotive. And schools cannot match that.

CO POTŘEBUJE DNEŠNÍ TRH?

Na první pohled to může vypadat, že si soukromé společnosti vymyšlejí nemožné, protože školství samozřejmě nemůže uspokojovat potřeby každé jednotlivé firmy, která by potřebovala to či ono. Na druhou stranu je ale jasné, že vývoj technologií je stále rychlejší a obory se překrývají více než v minulosti. Pojdme se tedy podívat, co to v praxi znamená konkrétně.

První oblastí, která je potřeba při výrobě čehokoliv, je software. „Je potřeba seřizovat výrobní stroje a o to se starají mechanici. Tím pádem musejí umět programovací jazyk,“ vysvětluje Jan Holoubek z firmy Bosch a doplňuje, že na takovou pozici je vlastně dnes nemožné sehnat absolventy. „Schopní programátoři ale obvykle nemají v hledáčku seřizování strojů ve výrobě, chtějí naopak stroje sami vymýšlet,“ vysvětluje dále. Společnost navíc samozřejmě potřebuje programovat i vlastní nové aplikace.

Nicméně to není jediná oblast, kde se ve firmě objevují nové technologie. Další důležitou oblastí je práce s daty, protože budoucností dalšího rozvoje firem je sběr a vyhodnocování velkého množství dat. „Naším cílem je dodávat sto procentní kvalitu. Té ale nedosáhne ani sebepečlivější zaměstnanec. Přibližují se tomu počítače, které detailně sledují všechny odchylky. Představte si třeba mikropřasklinu v nějakém kusu, který se zalisovává do druhého. To lidské oko prostě vidět nemůže,“ dává příklad Jan Holoubek. Firma tedy dnes potřebuje celé týmy expertů, kteří nesedí u pásu, ale programují vyhodnocování velkých množství dat. Jenže tento specialista nemůže být jen datový analytik, musí také rozumět strojařině, aby vůbec data dokázal rozklíčovat. „Ani z vysokých škol nevycházejí strojaři, kteří se vyznají v datové analýze a naopak, takže i tady potřebujeme někoho, koho nám školy nedokážou dodat,“ říká Jan Holoubek. A do třetice je tu samozřejmě to, že s vývojem technologií se objevují stále modernější a propracovanější systémy, v automobilovém průmyslu to jsou například vodíkové technologie, na které dosavadní školství není nastaveno. Změny v průmyslových odvětvích a například to, že s rostoucí automatizací klesá míra manuální práce, má velké dopady i na zaměstnance společnosti ŠKODA AUTO. Proto i ta založila vlastní akademii, kde vzdělává vlastní lidi. A nejde jen o zvyšování kompetencí. „Možnost vzdělávání a rozvoje se silně podílí na jejich rozhodnutí zůstat ve firmě,“ přiznává vedoucí Škoda akademie Alois Kauer. Podle něj se takzvaný re- a upskilling v příštích měsících a letech dotkne každého zaměstnance. „Naši zaměstnanci chápou, že jednou dosažené vzdělání již nestačí. Aby člověk držel krok s technologiemi, které transformují prakticky všechny obory, mění pracovní postupy a kladou nové požadavky na znalosti a dovednosti lidí, musí se zaměstnanci průběžně vzdělávat po celý život.“ •

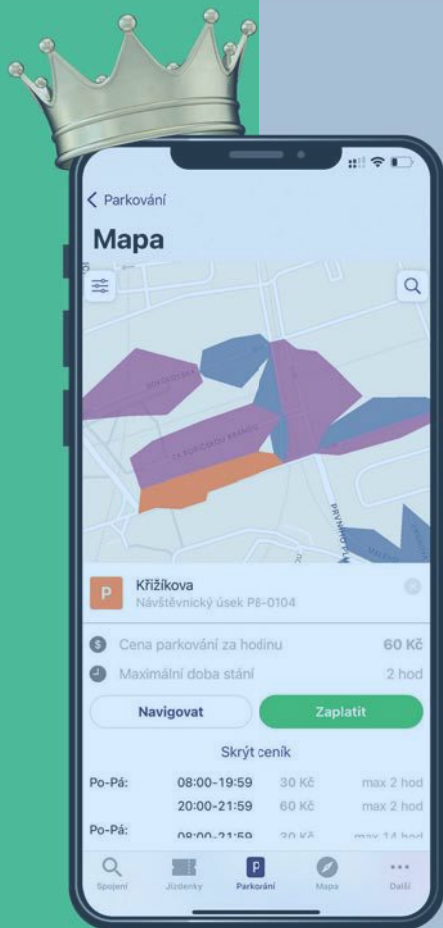

With the growing automation, the need for manual work decreases. These changes affect the employees of ŠKODA AUTO. To make up for the altered conditions, the company founded its own academy to educate their employees. It is not only about developing their skills. "The offer of education and development is a strong motivator for our staff to remain in the company," says the head of the academy Alois Kauer. He believes that all employees will have to engage in reskilling and upskilling within the next few months. "Our employees understand that their school education is not enough. They will need to learn all their lives to keep up with the new technologies which transform all fields, change the traditional work processes and place new demands on the knowledge and skills." •

pid lítačka

Král **P** zón

Parkování v Praze je
s Lítačkou ta nejnazší
věc na světě.

Jízdenky | Spoje | Odjezdy | Parkování

pid pražská integrovaná doprava

ripid regionální organizátor pražské integrované dopravy

idsk integrovaná doprava středoevropského kraje

ČD české dráhy národní doprava

Najděte práci, která vám dává smysl

Jak funguje Nelisa?

www.nelisa.com

Vytvořte si kariérní profil

Představte se firmám, popište své pracovní zkušenosti a uveďte, jakou práci hledáte.

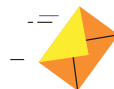
Nechte se propojit

Nelisa pro vás vyhledá pracovní nabídky podle vašich požadavků.

Zvyšte šanci na úspěch

Vyzkoušejte osobnostní a znalostní testy - ukažte tak zaměstnavatelům, že na to máte.

Oslovujte firmy

Kontaktujte společnosti skrze jejich firemní profily.

Potřebujete nové zaměstnance a klasické zdroje kandidátů Vám už nestačí?

Pojďte hledat talenty s Nelisou!

www.nelisa.com/pro-firmy

Potřebujete poradit? Nelisa je tu pro Vás

support@nelisa.com

+420 702 102 080

www.nelisa.com

Škola v čase digitálním

Když potkám školáky s obřími batohy na zádech, vzpomenu na svá léta školní docházky a tak trochu s těmi dětmi cítím, protože pro mě škola nebyla to nejoblíbenější místo pod sluncem. O to větší překvapení přišlo zhruba dvacet let poté, když jsem se začal podílet na vzdělávacích projektech. Tehdy totiž došlo k „aha momentu“, kdy jsem pochopil, že za ta dvě desetiletí se toho příliš nezměnilo a žáci řeší velmi podobné problémy, jako kdysi já.

TEXT: Lukáš Rejchrt

FOTO: Edhance

Lukáš Rejchrt

je kreativním ředitelem a spoluzakladatelem Edhance – českého startupu vyvíjejícího vzdělávací platformu Nazornavyuka.cz zaměřenou na modernizaci výuky na základních školách. Jeho vizí je přinést do skanzenového prostředí českého školství moderní přístup, který zaujme i děti vyrůstající s internetem v kapse. Za svůj profesní život prošel startupovým prostředím Gorila Mobilu, řídil kreativitu v marketingové agentuře EverWhere a působil jako marketingový specialista v Red Bullu.

CZ Vybavuje se mi jeden zážitek z prvního ročníku na gymnáziu, kdy nás učitel nabádal, abychom se učili některé počty nazpaměť, protože přece s sebou nebudeme nosit v kapse kalkulačku. Už tehdy jsem měl chuť oponovat, že moje nokia kalkulačku má. Kdybychom tenkrát uměli nahlédnout o dvacet let dopředu, tak bychom zjistili, že díky chytrým telefonům budeme téměř všichni v kapse nosit veškeré vědění lidstva a význam memorování bude minimální.

Škola má připravit mladé lidi na úspěch v běžném životě. Ten se ale díky technologiím radikálně změnil, začal jsem proto mít pochybnosti o efektivitě současného vzdělávání. Proto jsme s partákem založili nový startup s cílem klasickou výuku modernizovat. Ve školství se teď pohybují téměř deset let a téma technologií ve vzdělávání se objevuje napříč všemi obory. Trh práce totiž reflektuje změny ve vývoji dost výrazně a potýká se s nedostatkem kvalifikovaných lidí. Otázkou však je, do jaké míry a v jaké kvalitě je schopno české školství na tuto poptávku reagovat.

Velkým milníkem v digitalizaci školství byla paradoxně pandemie, která donutila i zapřisáhlé odpůrce digitálního vzdělávání sáhnout po technologiích. Nepomohla nicméně samotnému vzdělávacímu obsahu, který stále neodpovídá nárokům současné mladé generace, kterou je čím dál složitější zaujmout. →

School in Digital Times

Seeing schoolkids with giant schoolbags, I remember my own schooldays and sympathise. School was not my favourite place when I was a kid. The greater was my surprise twenty years later when I started participating in educational projects, and saw how little had changed over the two decades. Current schoolkids still deal with the same issues that troubled me then.

EN I can remember my teacher in my first grade at high school. He told us to learn some of the calculations by heart because, he argued, we would not have a calculator at hand at all times. I wanted to oppose him and say that I had a calculator in my Nokia phone. If we could see the future then, we would have known that we would all have all the knowledge of the world in our pockets thanks to smartphones, and the value of memorised knowledge would fall.

School should prepare young people to succeed in their lives. But the nature of the world has changed radically with new technologies. I began to doubt the efficiency of our education system. That is why my partner and I launched →

Lukáš Rejchrt

is a creative manager and co-founder of Edhance – a Czech start-up company focused on modern elements in primary education, which develops the Nazornavyuka.cz educational platform. His vision is to stimulate the rigid Czech schools with advanced elements which could attract children who grow up with internet in their pockets. During his career, he joined the Gorila Mobil start-up, managed the creative department in the EverWhere marketing agency, and worked as a marketing specialist for Red Bull.

CZ → A není se čemu divit, když děti na svých počítačích nebo telefonech denně konzumují vizuálně atraktivní obsah, který je cílený na jejich zájmy a v tonalitě, která je jim blízká.

Velká škoda je, že pro část učitelů je výraz „facetimovat“ stále téměř sprosté slovo. Jestli se ale v mém názoru na školství změnilo, tak je to je právě názor na pedagogy, které dnes vidím v úplně jiném světle. Spolupracujeme s nimi na našem vzdělávacím obsahu, a proto vím,

kolik skvělých a progresivních učitelů naše školství má a také mám mnohem hlubší vhléd od jejich každodenních starostí. Když opomenu zavalení administrativními povinnostmi, tak zde v posledních dvou letech byly neustálé změny v prezenční, distanční a kombinované výuce, kterou řada učitelů řešila svépomocí a často nad rámec své pracovní doby. Aktuálně pak řeší začlenění válečných uprchlíků, kde bylo nutné, aby se učitelé téměř zde dne na den přizpůsobili. Zkrátka, příliš energie a prostoru pro vlastní sebezvdělávání nebo zatraktivnění výuky nezbyvá, a proto je nutné jít školám naproti a přispět k rozvoji edukačního systému.

Nejsme jediná země, která se potýká se zkomatěným systémem školství, jedná se o celosvětový fenomén. Máme s tím vlastní zkušenost díky našemu působení v evropském programu Impact Edtech, díky kterému učitelé ve Španělsku, Rumunsku i Polsku používají náš nový výukový nástroj, ze kterého jsou nadšení, takže se těšíme až ho představíme i českým učitelům. •

42
TÉMA

EN → a start-up company to modernise teaching. I have worked in education for nearly ten years now, and the topic of technology in education is very prominent in many fields. The labour market reflects the development, and there is a serious lack of skilled labour force. The question is to what extent the Czech school system is able to respond to this demand.

Paradoxically, the biggest impetus in education came with the lockdown which forced even the most stubborn opponents of technologies to use them. But it only affected the method, not the content of education, which still fails to match the needs of the young generation. Today's children are more difficult to attract. No wonder – they use their mobile phones and computers every day to consume visually attractive content which matches their interests and familiar tonality.

It is a shame that many teachers still perceive the word facetime as nearly offensive. The thing that really changed dramatically in my opinion of the education system is my view of the teachers. I see them in a completely different light. During our joint work on our contents, I could see how many excellent and progressive teachers there are. And I can also understand their daily worries. There is a lot of red tape. In the last two years, there have been constant changes between on-site, remote and combined teaching. Many teachers were left to invent their own solutions, frequently in their free time.

**Facetimovat =
komunikovat prostřed-
nictvím chatovací
aplikace FaceTime pro
zařízení s operačním
systémem iOS.**

**To facetime =
to communicate with the
FaceTime app for iOS
devices.**

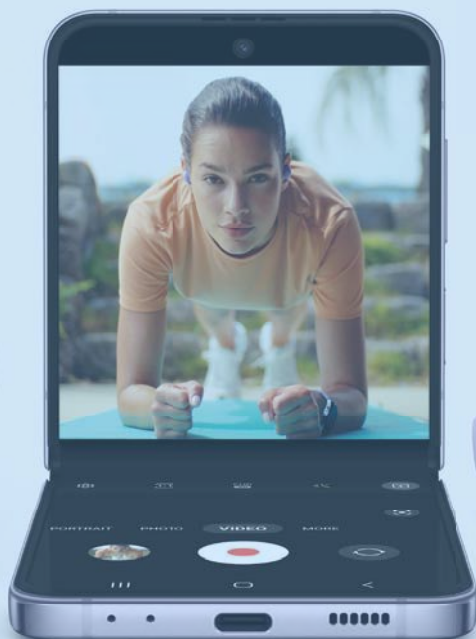
At present, teachers need to deal with including the children of war refugees in the system; they had to adapt to the new conditions very quickly. To make a long story short, there is not much time and energy left to work on more attractive teaching. That is why we should help schools develop the system of education.

We are not the only country that needs to review its fossilized school system, it is a global problem. We are a part of the European programme Impact Edtech which makes our educational tool available to teachers in Spain, Romania or Poland. Their feedback is very positive, and we cannot wait to give the tool to Czech teachers, too. •

SAMSUNG

Galaxy Z Flip4

Otevřete svůj svět

Galaxy Watch5 a Galaxy Buds2 Pro se prodávají samostatně.

Kupte na samsung.cz

České Švýcarsko se pomalu opět otevírá turistům

České Švýcarsko nyní zažívá velice složité dny. Část národního parku postihl požár a symbol Českého Švýcarska – Pravčická brána společně se soutěskami a dalšími místy jsou nepřístupné.

44

ADVERTORIAL

CZ Likvidační práce ještě nějakou dobu potrvají, a tak jsou prozatím některé turistické cíle uzavřeny. Mimo zmiňované Pravčické brány a populární plavby na lodičkách si neužijete ani návštěvu Gabrieliny stezky, nově zrekonstruovaného skalního hradu Šaunštejn nebo Malé Pravčické brány. Lze ale očekávat, že poslední zmiňované cíle budou otevřeny velmi brzy.

Naštěstí nabízí České Švýcarsko celou řadu nádherných míst. Bez omezení a bezpečně můžete jít od začátku srpna vyrazit do Jetřichovických skal, Pavlínina údolí, na Křížový vrch, do Kyjovského údolí či na Tokaň. Ani po dobu

požáru nebyl omezen vstup do oblasti Tiských stěn, Ostrovských a Rájecových skal, na Děčínský Sněžník, levý břeh Labe, oblast Růžového hřebene nebo do sousedních Lužických hor a Šluknovského výběžku.

Požárem poškozené obce, obyvatelé i poskytovatelé služeb nejlépe podpořte tím, že si u nich rezervujete ubytování pro svou podzimní dovolenou. České Švýcarsko stále disponuje nespočtem míst, která nebyla požárem zasažena a kde si užijete aktivní relaxaci v přírodě naplno. •

**Českosaské
ŠVÝCARSKO**

AKTUÁLNÍ INFORMACE O DĚNÍ V ČESKÉM ŠVÝCARSKU

Relevantní a ověřené informace najdete mimo jiné i na níže uvedených místech

České Švýcarsko – Excelentní destinace NP České Švýcarsko

ceskesvycarsko/pozar,npcs.cz

ZAŽIJTE PŘÍRODU NAPLNO!

Vydejte se prozkoumávat podzimní přírodu v oblečení, na které se můžete spolehnout. Česká značka outdoorového a sportovního oblečení **NORDBLANC** vám bude věrným spojencem. Užijte si radost z pohybu a své pohodlí už nechte na nás.

WWW.NORDBLANC-OBCHOD.CZ

České školy očima cizinců

Tuzemský systém školství může být pro zahraniční žáky a jejich rodiče místem mnoha překvapení, jak dokládají účastníci naší ankety.

TEXT: Bára Procházková / EDUzín
FOTO: archiv respondentů / respondents' archives

46

ANKETA

Czech Schools in Foreigners' Eyes

The local system of education presents a rich source of surprise for foreign students and their parents – as witnessed by our respondents.

Otázky
Questions

PŘEKVAPIL VÁS NĚČÍM ČESKÝ SYSTÉM ŠKOLSTVÍ?

V ČEM VIDÍTE HLAVNÍ ROZDÍL OPROTI VAŠÍ RODNÉ ZEMI?

WAS THERE ANYTHING ABOUT THE CZECH SCHOOL SYSTEM THAT SURPRISED YOU?

WHAT IS THE MAIN DIFFERENCE COMPARED TO YOUR COUNTRY?

Vasil Pukhal

Ukraina

Chvilí trvalo, než jsme si zvykli na to, že dcera nosí ze školy jedničky. Česká jednička je totiž na Ukrajině ta nejhorší známka. Máme stupnici o dvanácti známkách, přičemž dvanáctka je něco jako jednička s hvězdičkou. Dále u nás děti o přestávkách běžně chodí ven, a to bez jakékoli kontroly. To se mi samozřejmě moc líbilo, když jsem studoval, ale jako rodiči se mi víc líbí český systém.

Ukraine

It took us a while to get used to our daughter receiving grades one, because in Ukraine, one is the worst mark. We have a twelve-grade system where twelve is given only for really exceptional performance. Also, in Ukraine, children spend school breaks outdoors without any supervision. I really liked that when I was a student, but as a parent, I prefer the Czech way.

Elisabeth Walsh-Spacilova

učitelka angličtiny, USA

V USA začíná střední škola 9. třídou a končí 12. třídou a klíčová je, na rozdíl od Česka, spádovost. Neexistuje srovnatelná volba škol, bohatší rodiny se tedy stěhují k lepším školám nebo posílají děti do škol soukromých. Státní střední školy jsou něco jako učiliště, střední odborná škola a gymnázium pod jednou střechou. Ve většině států USA neexistuje maturita, pro postup na vysokou školu rozhoduje zejména celkový průměr bodování.

English teacher, US

In the US, high school covers grades 9 to 12. Unlike in the Czech Republic, the choice school depends on your catchment area. There is no free choice of schools, so rich families move closer to good schools or send kids to private schools. State-run high schools are like all levels of Czech secondary education combined in one. Most US states have no exams (when leaving high school) like maturita. Your chance to get to the university depends on your average grades.

Debashish Chaudhuri

dirigent, Indie

Moje zkušenost z Indie je taková, že každý školní den začínal společným shromážděním. Ředitel školy či pedagogové přednesli vedle praktických informací také zajímavou duchovní či morální myšlenku, která vycházela z různých zemí a náboženství. Často se zpívalo a shromáždění bylo zakončeno společnou modlitbou. Vždy byl kladen důraz na vzájemnou toleranci a respekt.

conductor, India

In India, every school day started with a gathering. The headmaster or the teachers gave us practical information but also delivered an interesting religious or moral speech inspired by various countries or religions. We often sang songs and at the end of the gathering, we said a prayer. There was always a great emphasis on mutual tolerance and respect.

Simon Römer

referent pro vzdělávání, Německo

V Německu není školství na rozdíl od Česka řízeno centrálně, každá spolková země má tedy vlastní ministerstvo školství. Já pocházím ze Saska, tam trvá základní škola čtyři roky a pak se podle známek, ne na základě přijímaček, rozhodne, zda žák půjde dál na gymnázium, nebo zda bude pokračovat v méně náročném programu. Žáci učitele oslovují jménem, tedy „paní Nováková“ a ne „paní učitelko“.

education executive, Germany

The education system in Germany is not centralised – every constituent state has its own ministry of education. I come from Saxony where primary education takes four years, and then children are selected for grammar school or a less demanding educational programme based on their grades, with no entrance exams. Children call their teachers by their names, that is “Ms Novák” instead of “teacher”.

Ruedi Hermann

novinář, Švýcarsko

Ve Švýcarsku naše děti chodily do školy už od první třídy bez doprovodu, dokonce už i ve školce. Dělá to tak hodně rodičů, základní myšlenkou je podpora samostatnosti. V Praze jsme naše děti museli do školy doprovázet, opět zase tak, jak to dělali všichni ostatní. Ale je také pravda, že tu je větší provoz na silnicích a také tu v 90. letech řidiči jezdili divočeji.

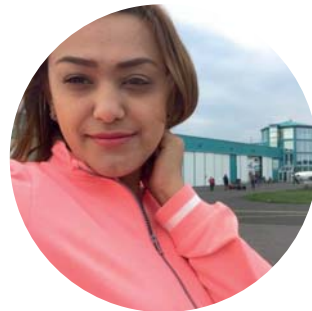
journalist, Switzerland

In Switzerland, our children could go to school on their own from the first grade, actually from preschool. Many parents let them go on their own, it is about supporting their self-reliance. In Prague, we had to walk them to school, and all other parents did the same. But it was also due to the heavier traffic in the city. And in the 1990s, the driving was very wild here.

Saida Shermantova

módní návrhářka, Uzbekistán

V Uzbekistánu, na rozdíl od Česka, máme víc prázdnin. Letní prázdniny začínají už prvního června a trvají do konce srpna. Podzimní a jarní prázdniny jsou také delší, minimálně týden. Také nás překvapilo, že se v české první třídě známkuje. Uzbektí prvňáčci totiž nedostávají známky, učitelé pouze na konci pololetí informují rodiče, jak si dítě vede.

fashion designer, Uzbekistan

Uzbekistan has more school holidays. The summer holidays start on 1 June and last until the end of August. The autumn and spring holidays are also longer – at least one week. We were surprised to see school marks in the first grade. Uzbek first-graders receive no school marks; parents are only told about the children's performance at the end of the term.

David Vaughan

publicista, Velká Británie

Byly mi čtyři roky, když jsem začal chodit do malé základní školy v naší anglické vesnici, tedy o dva roky méně než mým dětem, když šly do školy v Česku. Od začátku jsme nosili školní uniformu včetně kravaty a kšiltovky, která – když se učitelé nedívali – sloužila jako dokonalý frisbee. I v zimě jsme nosili kraťasy, ale jen první čtyři roky, pak jsme zase museli mít dlouhé kalhoty, a to samozřejmě i za největšího vedra.

journalist, UK

I started going to a small primary school in our village when I was four, that is two years younger than when my children started school here. From the beginning, we had to wear school uniforms, including ties and baseball caps – which served as a perfect frisbee when the teachers were not watching. We wore shorts even in the winter for the first four years, and then we had to wear long trousers all year long, even in the hottest summer.

Relaxujte v lázních na seznamu UNESCO

V krásné přírodě, mezi lesy a loukami s čistým ovzduším se nacházejí romantická lázeňská města Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně nově zapsaná na seznamu UNESCO, která přitahují lázeňské hosty, příznivce wellness, sportu a zdravého životního stylu. Vychutnejte si jedinečnou lázeňskou atmosféru, blahodárné procedury založené na unikátních přírodních zdrojích a objevujte magická místa Karlovarského kraje.

www.zivykraj.cz

www.laznezdravi.cz

50

TÉMA

Skloněná hlava v lavici je obraz hrůzy

Moderátorka Lejla Abbasová zvažuje s rodinou opustit Česko, aby mohla dát dětem vzdělání, které tu není možné. „Ideální by bylo, kdyby dítě mohlo být samo sebou a zároveň se rozvíjet. Když máte o vzdělávání dětí nějakou ucelenou představu, je velmi problematické najít v Česku školy, které by vám ji nabídly od školky až po vysokou,“ říká matka desetiletého Davida, pětileté Iman a čtyřletých dvojčat Tea a Bena.

TEXT: Bára Procházková / EDUZÍN FOTO: Jakub Hněvkovský

Bent Head in School Bench: Frightful Picture

Moderator Lejla Abbasová is considering leaving Czechia to give her children education which is not available here. "Ideally, children should be allowed to keep and develop their personalities. With a complex idea about what education you want for your kids, it is hard to find the right school in Czechia, from kindergarten to university," says the mother of David (10), Iman (5) and twins Teo and Ben (4).

CZ Co je podle vás v Česku špatně, pokud jde o vzdělávání?

Můj partner je cizinec a nemluví česky, což komplikuje komunikaci. Pokud máte jako rodič ucelenou představu o tom, jak by mělo vzdělávání vašich dětí vypadat, máte i v hlavním městě omezené možnosti. Soukromé mezinárodní školy jsou pro střední třídu finančně nedostupné a dobré školy jsou často plné. Nebo jsou nové a vy si nemůžete být jisti, že udrží svou kvalitu. Navíc v našem případě mluvíme o školním pro čtyři děti. Krom toho se mi moc nelíbí to prostředí sociální bubliny elity, kde se všechno blýská. Naše hodnoty jsou ale jinde.

Jakou školu si tedy představujete?

Důležité je, aby dítě mohlo zůstat samo sebou, aby mohlo žít svou jinakost, aby se nebálo říct svůj názor nebo se obrátit na učitele. V Africe mají rodiče třeba deset dětí a ty mnohdy potřebují svou ochrannou bublinu jinde. V našich končinách se to týká třeba dětí ze sociálně problematického prostředí. Tou ochrannou bublinou může být právě učitel. Nejsem pedagožka, ale už 20 let pozoruji, jak děti v Africe, které běžně nemají přístup ke vzdělání, jsou šťastné, když do školy chodit mohou. Klíčové tedy je, aby děti chodily do školy s radostí, což u nás vidím stále méně často.

Navíc mám doma holku i kluky, tak vidím, jak nespravedlivé je po nich chtít ve stejném čase to samé. Kluci dostanou kolem šestého roku první pořádný nášup mužských hormonů, stanou se soutěživější, přirozeně agresivnější a je těžké tato nová samčí tykadla ukočírovat. A v tento moment naše školství po

klucích chce, aby si sedli do lavic, sklonili hlavu a pečlivě kroužili obloučky. Mimochodem přesně tato skloněná hlava je pro mě obraz hrůzy.

A co jste tedy vybrala jako ideální vzdělávací systém pro děti?

Líbí se nám ten britský, i když je asi trochu akademičtější, než bychom si představovali. Děti si ale mohou víc vybrat, jakým směrem půjdou, škola se snaží k nim přistupovat individuálně. Výhodou také je, že když skončíte, vezme se vaše složka, zaklapne se, vy se můžete přestěhovat do jiné země s tímto vzdělávacím systémem, tam se složka opět otevře a vy můžete bez problémů pokračovat dál.

Jaká byla vaše osobní cesta vzdělávacím systémem?

Určitě nebyla standardní. Chodila jsem na klasickou sídlištní →

Lejla Abbasová

is a presenter and founder of the Asante Kenya Endowment Fund. In the years 2009–2010, she worked as a press spokesperson and advisor to the Minister for Human Rights. She is currently preparing a documentary film about her foundation's development cooperation with the remote Maasai community on the border of Kenya and Tanzania.

Lejla Abbasová

je moderátorka a zakladatelka nadačního fondu Asante Kenya. V letech 2009–2010 pracovala jako tisková mluvčí a poradkyně ministra pro lidská práva. Aktuálně se věnuje přípravě dokumentárního filmu o rozvojové spolupráci svého nadačního fondu s odlehlou masajskou komunitou na hranicích Keni a Tanzanie.

EN What do you think is wrong in Czechia when it comes to education?

My partner does not speak Czech, which makes communication very difficult. If you have a complex idea about what education you want for your kids, the options are limited even in the capital. Private international schools are unaffordable for the middle class, and good schools are often full. Or they are new and you cannot be sure that they would retain their quality. Moreover, in our case, we speak about school fees for four kids. And I would not want my kids to live in the shiny elitist bubble. Our values are different.

What kind of school would you prefer?

The most important thing is that the kids retain their individuality, their differentness, they should not be afraid to speak up or contact the teacher. In Africa, families have, let's say, ten children who often need to seek protection elsewhere. In our country, it could be children from socially disadvantaged families. And this protection can come from the teacher. I am not a teacher, but I have observed for 20 years how kids in Africa, with very poor access to education, are delighted to go to school. The main thing is that children should enjoy school, which is something I see very rarely nowadays.

Moreover, having both a daughter and sons, I can see how unfair it is to want the same things from all at the same time. Around the age of six, boys get the first surge of male hormones, they become competitive, naturally aggressive, and rather difficult to manage. And just at that time, our education system wants them to sit in the benches, bend down their heads and practice handwriting. By the way, it is this picture of a bent head that I find really frightful. →

CZ → tisícíhlavou základku, kde jsem hned v první třídě zažila šikanu a učitelka vůbec nevěděla, co s ní má dělat. Tak mě separovala od ostatních, což situaci samozřejmě ještě zhoršilo. V šestce jsem pak šla na víceleté gymnázium na Kladno, v té době ale přišla brutální puberta, takže jsem chodila za školu. Musela jsem dělat rozdílové zkoušky, ale učivo jsem vždy víceméně v pohodě zvládla. Až v tercii jedna učitelka přesvědčila ostatní kolegy, aby mě nechali propadnout. Bylo to v důsledku vlastně spravedlivé, ale já jsem se sekla. Sedla jsem si ke Zlatým stránkám a hledala jinou školu. Přestoupila jsem na osmileté gymnázium Nad Štolou, ale skončila jsem v homogenní úhledné třídě, kterou měla třídní učitelka vysoustruhovanou k obrazu svému. Já tehdy byla pocvokovaná, s vlasy odbarvenými na blond, pracovala jsem za barem, moc jsem se tam nehodila. A opět ani nechodila. Nakonec jsem rupla z matiky. Bylo to období, kdy jsem hodně řešila svoje

Lejla is the patron of the prestigious Duke of Edinburgh International Award, one of the ambassadors of the Sustainable Development Goals at the United Nations for the Czech Republic, and the patron of the SozialMarie international social innovation award for 2017.

EN → **And what did you choose as the ideal system for your children?**

I like the British system, although it is more academic than we would prefer. But children have more choice of what they want to do and they are treated individually. Another benefit is that when you finish school, you just take your file, move to another country with the same education system, open the file again and continue.

What was your own way through the school system?

Certainly not a standard one. I went to a classic large urban elementary school, faced bullying right in the first grade which the teacher was unable to manage. She kept separating me from the others, which made things even worse, naturally. After grade six, I went to the grammar school in Kladno. But my puberty struck hard, I started to skip school. I had to take extra exams, but I always managed. After three years, one of the teachers persuaded the others to make me repeat a grade. In hindsight, it was a just decision, but I rebelled. I set down with a phone book and looked for another school. I transferred to the Nad Štolou grammar school, but it was a homogeneous class shaped to the teacher's ideas. I was all pierced, bleached hair, worked at a bar. I just did not fit in. So, I kept on skipping school, and finally failed the maths. It was a time when I was obsessed with my roots, I virtually looked for any foreigners in Prague. I desperately needed something to identify with. And the school could not give me that at that time.

kořeny, doslova jsem hledala cizince v Praze, ta identifikace byla pro mě nesmírně důležitá. A to mi samozřejmě v tomto období česká škola nabídnout nemohla.

Co bylo tím zlomovým bodem?

Můj nástup na pražské soukromé gymnázium Jižní Město. Rozdíl byl dechberoucí. Lavice byly v řadě, děti se aktivně hlásily, hodnotilo se procentuálně, některým učitelům se říkalo jménem. Bylo skvělé vidět, že můžete mít osobní vztah s někým, koho zároveň respektujete. Vedle klasické výuky jsme měli ročníkovou práci, neexistovaly přepadovky. Měla jsem předměty jako filozofie, což mě hrozně bavilo. Škola byla integrovaná, můj spolužák byl nevidomý, měli jsme spolužáky na vozíku. Tahle škola můj pohled na vzdělávání formovala určitě nejvíc.

A po maturitě?

Hodně jsem cestovala, pracovala půl roku v Africe a sbírala zkušenosti s humanitárními organizacemi. Když jsem se pak poprvé chtěla nechat zaměstnat, potřebovala jsem potvrzení o vyšším vzdělání. Tak jsem začala studovat speciální pedagogiku a teologii na Jaboku. Jenže po dvou semestrech jsem skončila, nebyla jsem schopná přijmout jejich evangelizující pohled na humanitární mise v Africe, moje zkušenosti byly totiž většinou úplně odlišné.

Jak zpětně hodnotíte svoji cestu vzděláváním?

Nezapadala jsem do průměru, na které je české školství nastavené. Když vaše kořeny pocházejí z jiného kulturního prostředí, potřebujete něco jiného než průměr. Od narození jsem se s tmavou pleť musela potýkat jak s předsudky, tak i se zkrslými očekáváními. Dodnes je tedy pro mě těžké jít s davem. Nechci, aby nakonec děti dopadly jako já, že budou očekávat, zda tu zatáčku vyberou. Mně se to sice nakonec podařilo, ale předem to určitě jasné nebylo. •

When did it change?

After I transferred to the Jižní Město grammar school. The difference was breath-taking. The desks were in line, students actively participated, the evaluation was in percentages, we could address some teachers by their names. It was great to see that you can have close relations with someone you respect at the same time. In addition to classic teaching, we also wrote essays. There were no unexpected tests. I took very interesting subjects, such as philosophy, which I loved. The school integrated students with special needs, I had a blind schoolmate, some children were in wheelchairs. This school definitely shaped my attitude to schooling.

And after the secondary school?

I travelled a lot. I spent six months in Africa gaining experience with

humanitarian organisations. When I wanted to take my first job, I needed a certificate of higher education. I started studying special-needs education and theology at the Jabok school, but I dropped out after two terms. I just could not accept their evangelical view of humanitarian missions in Africa. My experience was miles away from that.

What do you think of your schooling today?

I did not fit the average, which is what Czech schools are about. When your roots come from a different cultural environment, you need something else, not the run-of-the-mill. With my dark skin, I have always had to face prejudice, as well as distorted expectations. I have always found it hard to swim with the current. I don't want my children to end up like that - to hold their breath and try to make it. I made it in the end, but it was never a sure bet. •

Lejla je patronkou prestižní Mezinárodní ceny věvody z Edinburghu, jednou z ambasadorek Cílů udržitelného rozvoje při OSN pro ČR a patronkou mezinárodní ceny pro sociální inovace SozialMarie pro rok 2017.

Podrobný, zasvěcený a místy dramatický pohled do života královny, kterou oplakává celý svět.

Kniha, která život i práci královny zasazuje do historického, kulturního i mediálního kontextu a utvrzuje čtenáře v tom, že Její Výsost královna Alžběta II. si zájem a obdiv veřejnosti zasloužila nikoliv pouze díky svému postavení, ale i svou výjimečnou osobností.

Horečnatá atmosféra žalu nad královým úmrtím a vzrušení z Alžbětina příslibu nového začátku přinášela nejistotu a nutnost se přizpůsobit. Zatímco Alžběta byla na své nevyhnutelné břemeno pozoruhodně připravená, její matku, manžela i sestru po jistou dobu jen unášel vír změn. Alžbětinu identitu a cíle určovala vladářská úloha, která hltavě naplňovala její dny, veřejné role i soukromé životy královny matky a Margaret se však dosud točily kolem krále. Alžběta, donucená uchýlit se k sebeovládání, které podle jedné poznámky Cynthie Asquithové představovalo základní součást její přípravy na roli, sice neměla k dispozici dostatek času na truchlení, Margaret a matka ho ale naopak dostaly až příliš. Margaret si později vybavovala „strašlivý pocit jako v nitru černé díry“. Chodila na vikářství u svatého Pavla v Knightsbridge na lekce navazující na konfirmaci a hovory o životě věčném, pořádané biskupem kensingtonským.

Její matka se potácela mezi zoufalstvím a podrážděnou nechtíví vzdát se nadřazené pozice, což představovalo pro Alžbětu větší problém.

Pokud šlo o Philipa, jako choť panovnice měl pouze nemnoho jasně definovaných povinností. Nebyla mu přidělena žádná zřetelná autonomie či oblast činnosti

a zároveň se prakticky všichni, s nimiž se v každodenním životě stýkal, soustředili výhradně na Alžbětu, přičemž na něj pohlíželi svrchu a v některých případech ho jen tak tak tolerovali. Alžbětě coby vládnoucí královně připadla jak mužská role monarchy (jak byla chápána), tak i ženská úloha vykonavatelky „měkké moci“, domácího pečování a vizuální přitažlivosti. Philip byl z konstitučního hlediska nadbytečný. Svůj úkol ploditele již splnil, když Alžbětě umožnil zajistit narozením Charlese a Anny pokračování rodu. Po zprávě o králově smrti Philip vypadal, „jako by se na něj zřítíl celý svět“. Velká část jeho světa vlastně spíše odpadla („Všechno se to výrazně, velmi výrazně změnilo,“ řekl později) a jeho reakce na královo úmrtí vykazovala zjevnější trauma než Alžbětina.

Matka mu už v minulosti předvídavě napsala: „Hodně přemýšlím o změně, jakou ti to přinese do života. Bude to od tebe žádat velké osobní oběti.“

(ukázka z knihy M. Dennisona KRÁLOVNA)

Nudíte se při cestách?

Porovnejte si nezávazně ceny a ušetřete.

Jednoduše a rychle.

Například:

Povinné
ručení

od 968,-

Pojištění
domácnosti

od 505,-

Cestovní
pojištění

od 9,-

WWW.KLIK.CZ

klik.cz

Vyhrajte pobyt v jednom z pražských hotelů Hilton

TEXT: Leo Express

FOTO: Hilton Prague, Hilton Prague Old Town

CZ Po každé jízdě vám posíláme prosbu o vyplnění dotazníku se zpětnou vazbou, abychom věděli, co můžeme do vaší další cesty vylepšit. Zpětná vazba má pro nás obrovský význam, a proto vás za ni chceme odměnit. Na konci října a listopadu vylosujeme z vyplněných dotazníků dva vítěze, kteří vyhrají pobyt v jednom z komfortních a renovovaných hotelů Hilton Prague nebo Hilton Prague Old Town. Výherci se mohou těšit na pobyt na dvě noci pro dvě osoby se snídaní v moderním hotelu se špičkovou gastronomií a nadstandardními službami včetně slevových voucherů do muzeí a dalších pražských atrakcí. •

58

SOUTĚŽ

Win a stay at one of the Hilton Hotels in Prague

EN We ask you to fill in a questionnaire after each trip to receive feedback which helps us identify the opportunities to make your journeys even more convenient. Your feedback is extremely valuable to us and we want to reward you. At the end of October and November we will draw two winners from the filled in questionnaires. The authors will receive a voucher for a stay in one of the renovated Hilton Hotels in Prague, Hilton Prague or Hilton Prague Old Town. The winners can enjoy a two-night stay for two persons with breakfast at a modern hotel with first-class gastronomy and superior services, including discount vouchers for multiple Prague attractions. •

LÉKÁRNY ipc

Pro celou RODINU!
Slevy až 100% z doplatků na léky
pro všechny držitele PHARMACARD.

Sbírejte
body ve
věrnostním
programu

Poznejte nás
více! Stačí
naskenovat
QR kód

Vše pro zdraví...

www.ipcgroup.cz

59
INZERCE

Je pro vás **krypto** neprostupnou džunglí?

My vás jí
provedeme
od prvního
krůčku.

 simplecoin

www.simplecoin.eu

Zákaznická podpora každý pracovní den 9-21 h. na tel. +420608746753
nebo v našem klientském centru na adrese Bubenečská 1, Praha 6.

Co letos pod stromeček?

TEXT: -red- FOTO: CPT Praha,
GlobeTech Innovation

Hledáte inspiraci, čím letos obdarovat své blízké?
Přinášíme dva zajímavé tipy.

What's for Christmas?

Are you looking for Christmas present ideas?
Check out our tips.

DOKONALÝ ZVUK VAŠÍ TELEVIZE

Jednoduše vylepšíte sledování televize na zážitek z domácího kina díky dřevěnému 3.1 soundbaru KLIPSCH Cinema 600 s bezdrátovým subwooferem. Užijte si dynamický výkon v každém detailu vaší hudby či filmu. K soundbaru pak můžete dokoupit bezdrátové surroundové reproduktory, a užít si tak plnohodnotný prostorový zvuk.

PERFECT SOUND FOR YOUR TV

Upgrade your television watching into a home cinema experience with the wooden 3.1 soundbar KLIPSCH Cinema 600, equipped with a wireless subwoofer. Enjoy its dynamic performance in every detail of your music or video. You can further expand the system with wireless surround loudspeakers and enjoy full-fledged 3D sound.

 www.klipsch.cz/reproduktory/soundbar/cinema-600/

60
TIPY

ZLATÉ ČESKÉ RUČIČKY

Pro dokonalou péči o svou pleť již nemusíte chodit daleko. V naší malé krásné zemi vznikly výjimečné produkty, vyvinuty ve spolupráci s vědci z Univerzity Karlovy, zabaleny do porcelánových kelímků a uzavřeny víčkem z českého dubu. Denní a noční krém značky SAIN dopřejí vaší pleti mimořádnou regeneraci a zpomalí proces jejího stárnutí. Vaše pleť je jedinečná, a proto si zaslouží to nejlepší.

GOLDEN CZECH HANDS

No need to go far to get perfect skin care. Exceptional products that will pamper your skin have been developed together with Charles University experts, produced in our country, packed in porcelain cups and closed with oak tops. SAIN day and night cream will give your skin exceptional rejuvenation and slow down the ageing process. Your skin is unique – it deserves the best care.

 www.mujsain.cz

I.N.O.X. PROFESSIONAL DIVER LE TITANOVÉ POTÁPĚČSKÉ HODINKY DO NEPROBÁDANÝCH VOD

- 45 mm Ø titanové ISO 6425 potápěčské hodinky švýcarské výroby
- Limitovaná edice 1 200 číslovaných kusů
- Součástí balení je kapesní nůž, gumový kryt a dva řemínky

OD VÝROBCŮ ORIGINALNÍHO ŠVÝCARSKÉHO ARMÁDNÍHO NOŽE (™)
ZALOŽENO V ROCE 1884

VICTORINOX
SWISS ARMY

PŘIDALI JSME RYCHLÉ PLACENÍ S MASTERCARD® CLICK TO PAY

V září jsme přidali možnost platit u Leo Express prostřednictvím Mastercard® Click to Pay. S touto novou platební metodou je možné platit ještě rychleji a bezpečněji. Při jejím využití od nás navíc získáte bonusové leo kredity.

Při nákupu jízdenek nebo leo kreditů stačí v košíku při placení najít logo Click to Pay, vytvořit si profil Click to Pay a zadat svou platební kartu Mastercard a zaškrtnout možnost „Zapamatovat si mě“. Od té doby už vás Click to Pay automaticky pozná podle zařízení a v budoucnu už budete moci platit jedním kliknutím bez vyplňování čehokoliv. Bezpečně a rychle. Složitá hesla a jejich přepisování jsou minulostí.

Pro zákazníky se Smile Club účtem jsme navíc připravili dárek v podobě 50 bonusových leo kreditů, které se přičtou na účet pro projetí jízdenky zaplacené metodou Mastercard® Click to Pay. Nabídku můžete využít až pětkrát!

QUICK PAYMENT WITH MASTERCARD® CLICK TO PAY

In September, we introduced the option to pay via Mastercard® Click to Pay for Leo Express tickets. The new payment method will make your payments even quicker and more secure. Use the new method to earn an extra Leo credit bonus.

When buying tickets or Leo credits, all you need to do is to use the Click to Pay logo, set up a Click to Pay account and add your Mastercard. Then click the "Remember me" option". From that moment on, Click to Pay will identify your device automatically and your payment will only require one click – without any need to supply any additional information. It is quick and safe. Forget about passwords.

In addition, we have prepared a gift for customers with a Smile Club account. After traveling with a ticket paid by Mastercard® Click to Pay, 50 bonus leo credits will be credited to the loyalty account.

NEZAPOMEŇTE NA NOVÝ JÍZDNÍ ŘÁD!

V prosinci tradičně začne platit nový jízdní řád pro rok 2023. Podle nového řádu začínají vlaky jezdit od 11. prosince. Tak na změnu nezapomeňte a pro jistotu si zkontrolujte, kdy vám to jede. Aktuální jízdní řády našich vlaků naleznete na www.le.cz a na pokladnách.

DO NOT FORGET ABOUT THE NEW TIMETABLE!

The new 2023 timetable will arrive in December, as usual, and becomes valid from 11 December. Do not forget about the new timetable and make sure you check the departure times to avoid missing your train. The updated timetables are always available at www.le.cz and at ticket offices.

SPOLEČNĚ JSME VYKOMPENZOVALI UŽ PŘES 500 TUN CO₂

Věříme, že koncept ekologicky udržitelné dopravy má opravdu smysl. Vlaky, zvláště pak ty elektrické, patří mezi nejzelenější způsoby přepravy. Stále však jejich provoz generuje oxid uhličitý, například při výrobě elektřiny. Před dvěma lety jsme tak jako první železniční dopravce v Česku začali nabízet možnost kompenzovat uhlíkovou stopu vaší cesty příspěvím na projekty výsadby stromů. Od té doby jste vykompenzovali už přes 500 tun CO₂ vyprodukovaných cestováním. Z příspěvků cestujících jsme financovali již dvě výsadby stromů a aktuálně chystáme další. Sledujte náš web a sociální síť a můžete se zapojit do výběru projektu, který vaše příspěvky letos podpoří.

TOGETHER WE OFFSET OVER 500 TONNES OF CO₂

We believe in the concept of sustainable transportation. Trains, especially electric ones, are among the greenest means of transport. But they still cause carbon dioxide exhalations – for instance in the production of the electric power they consume. Two years ago, as the first railway carrier in the Czech Republic, we offered the option to offset your CO₂ footprint by contributing to tree-planting projects. Since then, you have compensated for over 500 tonnes of carbon dioxide produced by travelling. We have already financed two tree plantings using the contributions from customers and are currently planning another. Follow our web and social media to select a project to support with your contributions this year.

Po stezkách České Kanady

INFOCENTRUM.JH.CZ, WWW.CKANADA.CZ

Největším městem regionu Česká Kanada je Jindřichův Hradec, který vám nabídne nespočet turistických zajímavostí a památkových objektů, které stojí za návštěvu.

ČZ Poznat je můžete cestou po vycházkovém okruhu – Stezce zámečkových pánů. Je dlouhá cca 3,5 km a procházka je plánovaná na zhruba 1 hodinu. Na trase je umístěno celkem 5 informačních tabulí, které seznamují zájemce s historií města Jindřichův Hradec. Ta je úzce spjatá se vznikem hradu a zámku i s otci zakladateli našeho města, tedy šlechtickými rody.

Českou Kanadu můžete důkladně prozkoumat díky nové stezce určené především pro dálkovou pěší turistiku. Stezka Českou Kanadou měří 118 kilometrů a je díky charakteru krajiny rozdělena do osmi etap. Začíná v Jindřichově Hradci a pokračuje přes Novou Bystřici, Staré Město pod Landštejnem, Slavonice a zavede vás až do Dačic. Každá z osmi denních etap je něčím specifická a je na ní rozhodně co objevovat. Rozlehlé tajemné lesy, skaliska a balvany rozmanitých a zajímavých tvarů, početné vodní plochy i vesničky a města plná života. Pěší putování můžete spojit s jízdou jindřichohradeckou úzkokolejkou, jejíž trať část regionu protíná. •

UNDISCOVERED GEMS OF HRADEC KRÁLOVÉ REGION

CzechTourism

BROUMOV
MONASTERY

25 let

Čtvrt století

žijeme příběhy našich klientů

”

Z komandujícího vedoucím dispečerem

Práce na železnici je jedním z obvyklých klukovských snů. Zdaleka ne každému ale toto přání vydrží až do dospělosti. A těch, kterým se tato romantická představa vyplní, je ještě méně. Jedním z takových šťastlivců je vedoucí dispečer Leo Express Hynek Richter.

TEXT: Petr Manuel Ulrych FOTO: archiv Hynka Richtera / Hynek Richter's archive

From Commanding Attendant to Head Controller

66

PŘEDSTAVUJEME

Work on the railways is a common element of children's dreams. But not all children retain the dream until they are adults. And there are few who make their childhood dream come true. Hynek Richter, Leo Express head train controller, is one of them.

Přestože pochází z „nádražácké“ rodiny, nebyla Hynkova cesta k dráze úplně přímá. „Otec, dlouholetý výpravčí, mě sice odmalička vodil na nádraží, do práce na železnici mě ale nesměřoval,“ vzpomíná Hynek Richter, proč vystudoval informační technologie a nikoli dopravní školu zaměřenou na železniční dopravu. „Když jsem se ale po studiích rozhodoval, kam půjdu pracovat, železnice byla první volba,“ potvrzuje teorii o mocné přitažlivosti drážního prostředí Hynek. Devět let strávil u konkurence jako systémový specialista a komandující (ano, taková pozice opravdu existuje, zkuste „güglit“), jelikož ale v jeho náplni práce

začala převažovat nezáživná administrativa, přestoupil v prosinci loňského roku do Leo Express na pozici vedoucího dispečera a vrátil se do provozu.

Kompetencí dispečera v železniční dopravě je dohled nad řízením provozu a dodržováním jízdního řádu. Odpovídá také za včasné nástupy strojvedoucích i vlakové čety na směny, řeší připravenost a složení vlaků... Přestože většinu pracovní doby stráví před obrazovkou počítače, rozhodně se dispečer v práci nenudí. Už proto, že jeho úkolem je také řešit na dráze mimořádné situace, o které v současné době výluk není nouze. K dispozici má sice veškerá potřebná data, informační systémy dopravce i správy železnic, přesto jde o práci náročnou na koncentraci, schopnost analyzovat, kombinovat a hledat optimální řešení. „Musí u práce přemýšlet a nesmí dělat ukvapená rozhodnutí. A také jsou od něj vyžadovány dobré komunikační schopnosti,“ říká Hynek a vysvětluje, že v případě mimořádných situací je dispečer v kontaktu jak se správou železnic, tak s palubním personálem i zákaznickým centrem, aby se problém co nejdříve vyřešil a cestující dostali potřebné informace. Toto vše spolu s variabilitou pracovní náplně jsou důvody, proč se Hynek, vystudovaný „ajták“, neobává, že by byli dispečerů v dohledné době nahrazeni třeba umělou inteligencí. →

CZ → Jakožto vedoucí dispečer pendluje Hynek mezi pražskou kanceláří a dispečinkem v Bohumíně, kde šéfuje šestičlennému týmu. „Moje práce obnáší dohled nad tím, aby byla operativa řešena ku prospěchu zákazníků i firmy. Také mám na starost plánování provozu, tedy jízdního řádu, a zpracovávám opatření pro dopravce během výluk,“ dává Hynek nahlédnout do tajů své práce. Ta samozřejmě znamená i plánování směn svěřeného týmu, jeho školení apod. „V dispečerském týmu jsou skvělí lidé, s kterými je radost spolupracovat. Kdykoli si můžeme zavolat a není nic, s čím bychom si neporadili,“ pochvaluje si Hynek a prozrazuje, že v blízké budoucnosti se sehraná parta v důsledku expanze Leo Express rozroste o další členy. •

EN Despite his “railways background”, his path to work on the railways was by no means straight. “My father was a train dispatcher. He often took me to the station as a kid, but he did not direct me towards the railways as a profession,” says Hynek Richter. Instead of railways, he studied ICT. “But when I finished school and was choosing a job, railways were my first choice.” Hynek is a witness to the powerful attraction of the railways. He spent nine years with our competitor, working as a system specialist and commanding attendant, but gradually grew tired of the tedious red tape. Last December, Hynek decided to join Leo Express as the head train controller – and he returned to real operations.

The task of a train controller is to supervise the operation of the trains and ensure →

Hynekův běžný den

analýza dopravní situace a plánování provozu

dohled nad prací dispečera

řešení mimořádných situací a výluk

školení týmu, porady

Hynek's Ordinary Day

analysis of traffic and operation planning

supervision of controllers

solving unexpected issues and closures

team training, meetings

68

PŘEDSTAVUJEME

Železnice je pro Hynka celoživotní zálibou. Rád si ale najde čas i na sport, zejména pak na fotbal. Baví ho ale také cestování po Čechách i do zahraničí.

Railways are the passion of Hynek's life, but he also enjoys sport, especially football. In addition, he loves travelling in the Czech Republic and abroad.

EN → compliance with the schedule. He also makes sure all train operators and cabin crew are at the right place at the right time, and oversees the condition and deployment of trains... Although he spends most of his working hours looking at his computer monitor, his work is by no means boring. His responsibilities also include response to unexpected issues – and there are plenty with the current rate of construction and closures. Even though he can use all the necessary data, information systems of the carrier and railways management, his job

places great demands on concentration, analytic skills, combination and decision making. "You need to think hard and avoid hasty decisions. And you have to be able to communicate very effectively," says Hynek. In unexpected situations, the train controller has to communicate with the railway administration, the crew and the client centre to solve the problem as quickly as possible and convey the necessary information to the passengers. All these, plus the variability of the job, give Hynek, originally an IT specialist, assurance that controllers cannot be replaced by AI any time soon.

As a head controller, Hynek travels between the Prague headquarters and the control centre in Bohumín where he manages a team of six. "My job is to make sure the operations are managed in a way that benefits both clients and the company. I also plan the operations, the schedule, I develop instructions for operators during closures," says Hynek. His responsibilities also include planning of all activities or training for his team. "The team of controllers is great, a real pleasure to work with. We communicate a lot and there is nothing we could not deal with as a team," he says. Due to the recent expansion of Leo Express, Hynek's team is about to expand too. •

Zima s Rhétskou dráhou

Projízdká alpskou zimní krajinou má své neopakovatelné kouzlo a červeným vláčkům Rhétské dráhy to na sněhu obzvláště sluší. V zimě si s nimi můžete užít několik specialit – co byste řekli jízde za úplňku ze Sv. Mořice na Alp Grüm, gourmet vlaku do Arosy nebo sáňkování z Predy do Bergünu? Sáňky vám půjčí přímo ve stanici Preda a vrátíte je dole v Bergünu.

CZ Rhétská dráha slouží ale také lyžařům – ze zastávky Bernina Diavolezza se vyjede nahoru lanovkou a odtud se poté zdatní lyžaři vydají dolů po ledovci Morteratsch do stejnojmenné zastávky vlaku. Služby Rhétské dráhy navíc ocení i běžkaři a rovněž pěší turisté. Stopy a pěší stezky v Graubündenu jsou denně upravované a Dolní Engadin patří doslova k běžkařským rájům.

TOP 5 PROVĚŘENÝCH TIPŮ, CO PODNIKNOU V ZIMĚ S RHÉTSKOU DRÁHOU:

1. Ledovcový expres spojuje dvě proslulá střediska Sv. Mořic a Zermatt. Proč se nepodívat do obou a pobyt si propojit jízdou nádhernou zimní krajinou s kulinářským potěšením na palubě vlaku.
2. Panoramatický vlak Bernina Express, známý sloganem od ledovců k palmám, zajistí kouzelnou jízdu od ledovců a lyžařských středisek v Engadinu až k palmám do Tirana, kde v březnu už bude jaro v plném proudu.
3. Využijte nyní jedinečné podzimní kampaně a naplánujte si vaši cestu do Švýcarska právě teď. Jízdenku Swiss Travel Pass si můžete koupit už v České republice u CK ČEDOK nebo agentury Švýcarsko vlakem.

FOTO: © Rhätische Bahn AG

69
ADVERTORIAL

4. Slevová akce ve výši 30 % platí od 19. 9. do 31. 10. 2022 na 4denní Swiss Travel Pass, který může být vystaven na období 19. 9. 2022 až 30. 4. 2023. Jízdenku tak pořídíte za 199 CHF ve 2. třídě místo obvyklých 281 CHF. Bližší informace na MojeSvycarsko.com/STS.
4. Městečko Scuol nabízí lyžařské vyžití pro rodiny s dětmi, mnoho kilometrů běžeckých stop, trasy pro sněžnice, a dokonce i bruslařskou dráhu lesem. Hlavním lákadlem jsou minerální lázně Bogn Engiadina, které jsou ideálním zakončením dne plného pohybu v zimní krajině.
5. Svezte se od železniční stanice Preda do Bergünu na saních po 8 km dlouhé silnici, která se v zimě uzavře pro provoz a je k dispozici pouze sáňkařům.

Další prověřené tipy a rady naleznete na webové stránce MojeSvycarsko.com/rhb.

Česko z podhledu

Tomáš Helísek od narození bojuje s mozkovou obrnou a těžkou skoliózou páteře. Handicapem se ale nenechává zpomalit – jezdí na handbiku, cestuje s rodinou, pomáhá v neziskovém sektoru a fotí. Říká, že pohled vozíčkáře je v něčem unikátní a propůjčuje jeho fotografiím jedinečnost. Má za sebou několik výstav, naposledy projekt Česko bez bariér, pro který procestoval šest krajů ČR a mapoval bezbariérovost lokalit.

TEXT: Tadeáš Zíka

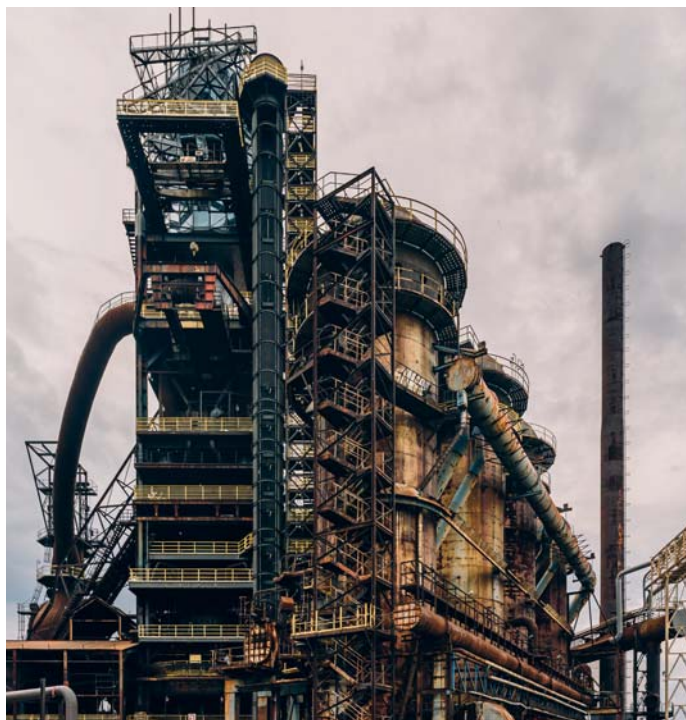
FOTO: Tomáš Helísek, www.tomashelisek.cz

70

INSPIRACE

Czechia from Below

Tomáš Helísek was born with cerebral palsy and severe scoliosis of the spine but he never let it keep him back – he rides a handbike, travels with his family, works in the non-profit sector, and takes photographs. Tomáš believes that the view from the wheelchair makes his photographs unique. The last of his several exhibitions was entitled Wheelchair-Accessible Czechia and it mapped the standard of access in six regions of the CR.

CZ Jak vznikl projekt Česko bez bariér?

Kdysi jsme se bavili s ředitelkou slovenské pobočky CzechTourism Norou Gill, se kterou se dlouho známe. Zmínila, že bych mohl mít výstavu v Bratislavě. Měl jsem za sebou dvě menší výstavy a nevěřil jsem, že se moje fotky podívají za hranice. Nakonec vznikla autorská výstava Olomouc z po(d)hledu, která měla velký úspěch. Výstava měla být „wheelchair friendly“, do toho covid, takže se realizovala venku na veřejném prostranství. Fotky se vystřídaly v Bratislavě, Piešťanech a Trenčíně. Pak vznikl nápad, že procestuji ČR, budu fotit a mapovat bezbariérovost lokalit. Bylo to náročné, ale nikdy bych netušil, že je v Česku →

EN Wheelchair-Accessible Czechia – where did the idea come from?

I spoke to Nora Gill, the director of the Slovak branch of CzechTourism. We have known each other for years. She said I could have an exhibition in Bratislava. I had just finished two smaller exhibitions and I doubted my pictures could make it abroad. Then I made a very successful exhibition entitled Olomouc from Below. It was designed as “wheelchair friendly”, and then came the lockdown, so it moved outdoors. The pictures were shown in Bratislava, Piešťany and Trenčín. That led to the idea that I would travel the Czech Republic and map the standard of accessibility. It was demanding, but I would have never believed

how many beautiful places there are. And the result is another exhibition, “Wheelchair-Accessible Czechia” supported by ambassador Tomáš Tuhý.

How did you travel about the Czech Republic?

Sometimes by my own car and sometimes by train. I used my favourite Leo Express trains wherever I could. If your lines could take me to all locations I need to go, I would never use anything but your trains!

How did you become a photographer?

I have always been fascinated by cameras and all things that can be disassembled. When I was 18, I bought my first digital camera. Then I worked my way towards a digital reflex camera. I started to change my view and see objects from a different perspective, but I just took pictures for myself then. The biggest boom came in 2018 when I discovered new camera systems, mirrorless cameras, and I was charmed. I have been using Sony technology for three years and I am absolutely satisfied. Some say it is not about technology, but a physical handicap makes a difference. I am grateful for the convenience I get from Sony products.

What do you like the best about taking pictures?

I love documentary photographs, being an observer. I do not like staged photos, I cannot arrange people to look like dolls. I could not photograph fashion or weddings; I admire photographers who can do that. I prefer →

tolik krásných míst. Výsledkem je další úspěšná výstava s názvem Česko bez bariér, kterou podpořil i velvyslanec Tomáš Tuhý.

Jak jste se při focení projektu dopravoval po Česku?

Kombinoval jsem cestování vlastním autem, ale také vlakem. Kde to šlo, tak právě vlaky Leo Express, které mám ze všech dopravců nejraději. Kdybyste měli spojení všude po republice, do všech lokalit, kam potřebuji, jezdím jen vlakem!

Jak jste se dostal k focení?

Vždy mě fascinovaly foťáky a věci, které se dají rozebrat. V 18 letech jsem si koupil první digitální foťák. Časem jsem se propracoval k digitální zrcadlovce. Začal jsem se formovat a koukat na objekty trochu jiným pohledem. Tenkrát jsem si fotil pro sebe, největší boom přišel v roce 2018, kdy jsem zkoumal nové fotografické systémy, bezzrcadlovky a byl jsem z toho unešený. Už 3 roky fotím na techniku Sony a jsem s ní maximálně spokojený. Říká se, že na technice nezáleží, ale s fyzickým handicapem to vnímám trochu jinak. Jsem rád za každou pomoc a podporu – tu u Sony mám a jsem za to moc rád.

Co vás na focení baví nejvíce?

Miluju reportáže, být pozorovatelem. Nemám rád načančané fotky a práci s lidmi – neumím je formovat jako panenky. Asi nikdy nebudu fotit fashion nebo svatby a upřímně obdivuji kolegy z těchto odvětví. Raději mám přirozené fotky vycházející z okamžiku. Jsem fotografem Academia Film Olomouc, což je pro každého fotografa výzva. Týden fotíte tmu, filmy, lidi, tmu, atmo-

sféru a emoce. To miluju! Rád fotím do černobílě, je to moje srdcovka. Kvůli zakázkám do ní ale fotím čím dál méně, ne vždy se hodí.

Když začal covid, nebylo co fotit. Nebyly akce, festivaly a já fotil víc pro sebe. Ulice, architekturu, město. Městský landscape. Ve svých fotkách mám trochu jiný úhel pohledu a kolikrát dané objekty vypadají úplně jinak než od jiných fotografů, kolegů. Možná i to dělá mé fotky výjimečné? Příznám se, že já ve svých fotkách nevidím nic extra a mám chvíli, kdy bych to všechno vymazal a začal znovu.

Co je pro vás největší překážkou při cestování?

V Olomouci využívám městskou hromadnou dopravu nebo jezdím elektrickým vozíkem. Mimo město pak využívám auto a vlaky. Největšími překážkami →

spontaneous photos, the magic of the moment. I work for Academia Film Olomouc, which is a great challenge. I spend one whole week photographing darkness, films, people, atmosphere and emotions. I love it! I particularly like black and white photos, but most of my contracts do not allow that.

When the lockdown started, there was nothing to photograph. No events or festivals. I just took pictures for myself. Streets, architecture, cityscape. My angle of view is different from my colleagues which makes the objects in my photos look different. Maybe that is why my photos look distinctive? I must admit that I see nothing special in my photos, there are moments when I would just delete them all and start afresh.

Tomáš Helísek

„Jsem fotograf z Olomouce, miluju život, lidi a i přes svůj handicap se snažím žít na maximum! Do fotek dávám kousek sebe a energii daného okamžiku.“

www.tomashelisek.cz

73
INSPIRATION

Tomáš Helísek

“I come from Olomouc, I love life, people, and despite my handicap, I live to the full! I put the energy of the moment and a piece of myself in my pictures.”

www.tomashelisek.cz

What is the biggest barrier you face when travelling?

When I am in Olomouc, I use public transport or an electric wheelchair. Outside town, I use a car or trains. The biggest barrier is the reliable availability of wheelchair accessible vehicles, and the need to plan my journey in advance. Sometimes things just do not go to plan, a meeting is longer or I want to enjoy Prague somewhat longer, but I cannot, because I have a booked place and I cannot change it. LE is a step ahead in this respect. I got used to planning everything in my life, but sometimes I would appreciate more freedom. Healthy people often cannot believe how difficult it is and what I have to go through to board a train. But it is certainly improving. The care and services are developing.

How do you like travelling with Leo Express?

I use your trains in 95% of the cases. Other carriers are either totally useless, or try my patience with myriads of complications. LE is the most reliable one. I am not saying it to flatter you, it is so. With other carriers, you have to make sure there is a wheelchair-accessible car, and there are places available. You often find out only when the train arrives. Or there is nobody to operate the wheelchair ramp at ten p.m.

Leo Express only operates low-floor trains and the crew have the ramps at hand. It is not a big deal if I fail to let them know in advance, I can always arrange things there and then. Leo Express also offers reduced prices for disabled people and some bonus credits, which is very welcome. I wish there was a train to Brno and more lines abroad – wheelchair users like travelling too! And the option to change trains on the way. →

CZ → je dostupnost/garance bezbariérových spojů a nutnost plánovat cestu dopředu. Občas nevychází harmonogram, schůzka se protáhne nebo si chci Prahu užít o něco déle, ale nemůžu, protože mám nahlášenou jízdu v daný čas a jízda později by byla problém. I když v tom plánování je třeba LE o krok před ostatními. Já jsem si zvykl a celý život si určitým způsobem plánuji, ale někdy prostě chcete být více nezávislí. Když se bavíte se zdravým člověkem a povíte mu, co všechno musíte udělat, abyste mohl jet vlakem, tak se často diví té složitosti. Ale určitě se to posouvá dopředu. Služby a péče se posouvají.

Jak se vám cestuje s Leo Express?

Z 95% využívám vaše vlaky. Jeden dopravce je úplně mimo a s tím druhým nemám trpělivost, téměř pokaždé nějaký problém. Na Leo Express je největší spolehnutí. Neberte to jako reklamu, je to prostě fakt. U konkurenčních dopravců řešíte, aby měl spoj bezbariérový vagon a bylo v něm místo. Což kolikrát nemá a vy se to dozvíte, až když přijede. Nebo se s vámi třeba ve 22.00 už nebude bavit obsluha plošiny.

U Leo Express oceňuji, že jsou všechny spoje nízkopodlažní a obsluha vlaku má nájezdy u sebe. Když nestihnou nahlásit přepravu, není to takový problém a lidská domluva nezklame. Leo Express navíc poskytuje slevy pro ZTP/P + bonus ve formě leo kreditů, což v této době ocení každý cestující s handicapem. Přál bych si také spoj do Brna a přidat zahraničí, i vozíčkáři rádi cestují! A také možnost změnit spoj během cesty.

Jaké další projekty máte a co plánujete dál?

Můj životní, nejmilejší a největší projekt je moje rodina, kterou miluju nade vše. Manželka s dcerou jsou mi velkou oporou, parťákem při cestování i práci. Člověk si kolikrát řekne, že má všechno. Ale bez fungující a tolerantní rodiny by nic z toho nebylo! Do budoucna se chci dát dohromady zdravotně, potřebuji více rehabilitovat a odpočívat. Nerad to přiznávám, ale někdy jsem vyčerpaný a tělo nechce poslouchat. Miluju jízdu na handbiku, ale poslední dva roky na něj nebyl čas, mrzí mě to a chci to změnit. Co se týče focení, uvidíme. Nechávám věci plynout a čekám, kam se posunu. Stresu teď bylo až až. Mám několik nápadů na další výstavy – čistě autor-skou v Olomouci a v jednání je také pokračování výstavy Česko bez bariér, která se snad přesune ze Slovenska do českých měst. •

EN → What other projects are you planning?

The project of my life is my family. I love them more than anything else. My wife and daughter are a great support, my partners at work and on my journeys. We might think we have it all, but what is life without a working tolerant family! I need to pay more attention to my health, relax and do more physiotherapy. It is hard to admit, but I am often exhausted and my body fails. I love riding a handbike, but there has been too little time lately. I want to change that. As for photographs, I will just let things flow and see where it takes me. There has been too much stress lately. I have several ideas for future project – my own exhibition in Olomouc or moving the Wheelchair-Accessible Czechia exhibition from Slovakia to Czech towns. •

Hromada dat a volání za super cenu

Pořídíte na www.o2.cz

299 Kč

179 Kč

O₂

Sdílejte a vyhrajte

Sdílejte své fotky s hashtagem #leoexpress na Instagramu a vyhrajte 1 000 leo kreditů. Každé tři měsíce vybíráme vítěze a kromě něj zveřejňujeme i další povedené snímky.

Share and Win

Share your photos on Instagram with the #leoexpress hashtag to win 1,000 leo credits. We choose a winner every three months and we publish the picture along other fine images.

76

FOTOSOUTĚŽ

VÍTĚZ VYDÁNÍ
WINNER OF THE EDITION

FOTO: @ mp_trainspotter

FOTO: @ varimesnikolkou

FOTO: @ euro.rail / Marek Jelešniaški

FOTO: @ dratenik_z_hulena_mvvtv_2_061

FOTO: @ kacka.vladykova

Protonová radioterapie je dostupná již desátým rokem

radioterapií dokážeme úspěšně léčit široké spektrum diagnóz. Jedná se například o rakovinu prostaty, prsu, maligní lymfomy, dále pak nádory hlavy a krku, centrální nervové soustavy, vybrané nádory zažívacího traktu a plic. Našími pacienty jsou i děti.

Jaká je cesta pacienta s rakovinou do Protonového centra, jak se k vám dostane?

První možností je indikace pacienta k protonové léčbě na základě dlouhodobé spolupráce našich kolegů s odborníky z Komplexních onkologických center. Další možnost má samotný pacient, který nás může kontaktovat kdykoli sám a bez doporučení jiného lékaře. Pacient může zavolat na naši infolinku uvedenou na webových stránkách Protonového centra (PTC), nebo pošle e-mailem dotaz na náš Klientský servis. Do 24 hodin pak od nás dostává informace, zda je vhodný k protonové léčbě.

Jaký je přínos protonové léčby pro nemocné s rakovinou?

Největším benefitem protonové léčby je to, že protonový paprsek umožňuje zacílit konkrétní oblast a významně snížit ozáření okolních zdravých tkání a orgánů. Proto se také výrazně snižuje riziko vzniku nežádoucích vedlejších účinků léčby. Pacientům zajišťuje protonová léčba vysokou šanci na vyléčení a kvalitní život v průběhu léčby i po ní.

Nejčastější diagnózou u mužů léčenou v Protonovém centru je rakovina prostaty. Jaké máte výsledky v léčbě pacientů s touto diagnózou?

Dnes můžeme úspěšně vyléčit 97% mužů s rakovinou prostaty, pokud bylo onemocnění zachyceno v časném stadiu. Naším úkolem není pacienta pouze vyléčit, ale také zajistit, aby kvalita jeho života byla pokud možno stejná jako před nemocí. Proto jsme se již před deseti lety zaměřili na to, aby muži po rakovině prostaty byli sexuálně aktivní, netrpěli impotencí a aby denní inkontinence neomezovala jejich aktivitu. A dle našich výsledků se nám daří tohoto cíle dosahovat.

Jakých dalších úspěchů dosahuje pražské Protonové centrum?

PTC například vyvinulo jedinečné postupy ozáření, díky kterým patří našemu centru přední místo na světě v léčbě karcinomu prsu protonovou radioterapií. Při protonové léčbě karcinomu levého prsu můžeme minimalizovat nežádoucí ozáření srdce a plic, a tím dokážeme předcházet riziku vzniku srdečních a plicních onemocnění. Dále jsme například spoluautory mezinárodních doporučení pro léčbu maligních lymfomů a účastníme se klinických studií iniciovaných Oxfordskou univerzitou.

Hradí protonovou léčbu zdravotní pojišťovny?

Ano, léčba i všechna vyšetření v PTC jsou hrazeny zdravotními pojišťovnami a PTC má uzavřenou smlouvu se všemi českými pojišťovnami. •

78

ADVERTORIAL

PROTON
THERAPY
CENTER

LÉČÍME
RAKOVINU

TEXT A FOTO: PTC

CZ Pražské Protonové centrum otevřelo své dveře prvním onkologickým pacientům již v roce 2012. Od té doby se jich zde léčilo více než 9 000 a klinika samotná se stala vysoce uznávanou v odborných kruzích nejen v ČR, ale i v zahraničí. Jaké diagnózy se mohou protonovou léčbou léčit a proč je pro pacienta účinná a šetrná, jsme se zeptali doc. MUDr. Jiřího Kubeše, hlavního lékaře PTC.

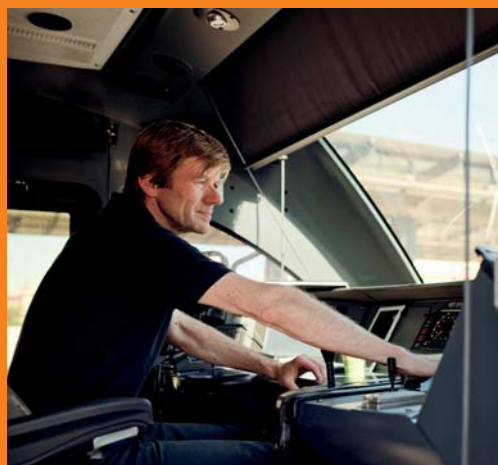
Jaké diagnózy léčíte v Protonovém centru?

Díky nejnovějším technologiím a našim zkušenostem s protonovou

Naskoč k nám do rozjetého vlaku

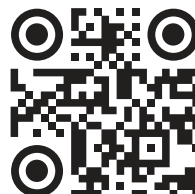

Hledáme kolegy, kteří nám pomohou měnit veřejnou dopravu

Seznam všech volných pozic

Naskenuj QR kód nebo se podívej na le.cz/kariera, kde nalezneš seznam všech volných pozic. Láká tě práce v Leo Express? Zašli nám svůj **životopis** na kariera@le.cz a my se s tebou spojíme.

aquapalace

HOTEL ***** PRAGUE

Hurááá na dovolenou!

Aquapalace Hotel Prague

www.aquapalacehotel.cz

